

DARBININKAS

XLIII NR. 37

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 20, 1958

Administracija GLENMORE 2-6916
Redakcija GLENMORE 9-7281

10 CENTU

GEN. PAUL ELY, Prancūzijos kariuomenės vadas, atsistatydino.

Alžyras dar tebėra atskiles nuo Paryžiaus

Prancūzijos vidaus perversmas dėl Alžiro aštrėja. Perversmo pradžia buvo gegužės 12, kada Alžire buvo sudarytas "saugumo komitetas", kuris perėmė į savo rankas civilinę valdžią daugelyje Alžiro miestų, o kariuomenės vardu generolai Massu ir Salan pasisakė už de Gaulle grąžinimą į valdžią.

Pats gen. de Gaulle, atvykęs į Paryžių, pareiškė gegužės 15, kad jis esąs pasiryžęs valdžią priimti. To išsigandusios parlamento partijos gegužės 16 suteikė naujam ministeriui pirminkui Pflimlin pilnus įgaliojimus gelbėti respublikai, t. y. įvesti cenzūrą, drausti mitingus ir demonstracijas, suimti ir tt. Už įgaliojimų suteikimą balsavo 461. prieš 114.

DE GAULLE JEGOS NEVARTOS • PFLIMLIN PRASYS NAUJŲ ĮGALIOJIMŲ ALŽIRO SUKILĖLIAM PALAUŽTI

Tokio vieningo balsavimo Prancūzijos parlamente nebuvo nuo pat karo pabaigos. Už balsavo ir komunistai, išsigandę, kad de Gaulle gali būti jiems laidotuvės.

Suteiktais įgaliojimais remdamasis, Pflimlin ėmėsi akcijos prieš sukilimą Alžire ir prieš samokslininkus de Gaulle naudai pačioje Prancūzijoje. Gegužės 17 suėmė du generolus. Gegužės 18. protestuodamas prieš jų suėmimą, pasitraukė vyriausias kariuomenės vadas populiarius gen. Ely. Pflimlin paskelbė ultimatumą gen. Salan, kuris yra Alžiro kariuomenės viršininkas, kad paklustų Paryžiaus vyriausybei. Į Paryžių sutraukė 35.000 kariuomenės ir padidino policijos skaičių sukludyti de Gaulle šalininkų manifestacijom ir riaušėm.

Visuomenė visiem įvykiams apatiška — nuo viso triukšmo ji pavargo.

Judriausi yra prancūzai Alžire, kurie dreba dėl savo kailio, jeigu Alžiras atsidurtų arabų rankose. Jiem pritaria kraštiniai dešinieji, kurių priekyje sto vi degaullistai parlamente. Jų lyderis parlamento narys Soutelle, de Gaulle bendradarbis rezistencijoje, ir buvęs Alžiro gubernatorius, apgavo jį saugojusią policiją ir pro šveicariją išvyko į Alžirą. Ten jis

dabar sukilėlių politinis patarėjas.

Labiausiai buvo sujudęs parlamentas, kuris pajuto sau pavojų, jeigu ateitų de Gaulle. Tačiau parlamento narių visa energija reikėsi dvim kryptim: karstose kalbose garsiai apšaukti de Gaulle respublikos išdaviką ir įgalioti Pflimlino vyriausybę, kad ji gintų respubliką nuo de Gaulle. Pažymėtina, kad audringame parlamento po-

sėdyje, kurį saugojo 1000 karių ir policininkų, karštai de Gaulle gynė MRP sąjūdžio atstovas Bidault. Bidault buvo vienintėlis savo grupėje, kuris buvo balsavęs prieš Pflimlino vyriausybę.

NULEMS ANTRADIENIS

Prancūzijos m. pirm. Pflimlin antradienį prašo parlamentą dar papildomų įgaliojimų, ir nuo to priklausys, ar jis išlaikys valdžią; nuo to priklausys ir galimybės de Gaulle paimti valdžią, kurios, jis pareiškė pirmadienį, jėga neimsias.

VICEPREZIDENTĄ NIXONĄ tūkstančiai sveikino aerodrome, kai grįžo iš pietų Amerikos "atostogų".

Kas belieka Prancūzijai pasirinkti?

Alžiro ir kariuomenės kova prieš Paryžių ir politikus gali baigtis viena iš trijų galimybių.

(1) Pflimlin vyriausybė nurašins perversmą ir privers Alžiro kariuomenę paklusti. Tam numato pavartoti griežtą priemonę — nutraukti maisto tiekimą Alžirui. Ši galimybė turi daugiausia pagrindo, nes ją remia MRP, socialistai, radikalai.

(2) De Gaulle gali ateiti į val-

džią legaliu keliu, prezidento pakviestas. Tai gali nutikti, jeigu prie Alžiro kariuomenės prisidės kariuomenė, esanti pačioje Prancūzijoje. De Gaulle pirmadienį pareiškė, kad jis ateis į valdžią, jeigu tauta jį pasaus, bet jėga valdžios neims.

(3) Kad užbėgtų de Gaulle už akių, gali mėginti vidaus perversmą įvykdyti komunistai. Jie planuoja "liaudies frontą" su socialistais ir kitais kairiaisiais.

O ALŽIRO LIKIMAS?

Alžiras yra viso perversmo priežastis. Ten jau 43 mėnesiai vyksta karas. Ten dalyvauja 400.000 kariuomenės. Daug tos, kuri kovojo Indokinijoje. Alžire žuvo prancūzų 5.000, arabų 50.000. Viena karo diena atsina 5 mil. dol. Ten išaugus kariuomenės neapykanta prieš politikus. Pastaruosius kaltina už Indokinijos, anksčiau Maroko praradimą. Dabar pramato Alžiro praradimą, tad kariuomenė ėmėsi iniciatyvos perversmui.

Tačiau A. Nutting, buvęs Anglijos ministeris užsienio reikalams, mano, kad Alžiras jau prarastas Vakaram, ar Prancūzijoje valdžią išlaikys Pflimlin ar paims de Gaulle.

Gauja bijo gaujos

Prancūzijos parlamente nuo ketvirtadienio budi dieną ir naktį 30 komunistų ir 12 socialistų, kad apgintų "respublikos instituciją nuo fašistų gaujos" ar parašitinininkų.

Paryžiaus kardinolas Maurice Feltin paskelbė atsisaukimą į katalikus, kad jie gerbtų "teisėtąsias institucijas".

Komunistų vadovaujamos profesinės sąjungos buvo išakytos pirmadienį nuo 3 val. nutraukti darbą, kada gen. de Gaulle atvyks į Paryžių pasikalbėti su laikraštininkais. Tada paaiškės, ar darbininkai turės išeiti į gatves "respublikos ginti".

De Gaulle gyvena 150 mylių nuo Paryžiaus. Gegužės 17 penki spausminiai lėktuvai atskrido ir, nusileidę žemai atidavė pagarbą de Gaulle.

• Min. pim. Pflimlin viljoje susprogdinta bomba.

• Ispanijos Franco paskelbė, kad po jo Ispanijoje bus atstatyta "tradicinė katalikiška monarchija". Kas bus pirmas karalius — nepasakė.

GEN. JACQUES MASSU, Alžiro "apsaugos komiteto" pirmininkas, sveikina atvykusį Jacques Soutelle.

Nixonas reikalauja naujos politikos

Viceprezidentas Nixonas po 18 dienų kelionės 8 pietų Amerikos valstybėse paruošė aštrią kritiką Amerikos politikai P. Amerikoje. Jis kritikuoja Amerikos diplomatus, kad jie neteisingai informavo valstybės departamentą apie padėtį pietų Amerikoje ir kad jie nepasistenė gyvenamo krašto visuomenės teisingai informuoti apie Amerikos siekimus. Nixonas siūly:

• Turi būti skirtinga Amerikos politika su tais kraštais, kurie yra demokratiški, nuo tu, kur yra diktatūra. Kur yra demokratija, galima "apkabinti", kur yra diktatūra, reikia tik "ranką paduoti". Reikia daryti įtakos, kad diktatoriai duotų daugiau laisvų.

• Amerikos diplomatai turi daugiau santykius palaikyti su visuomenė, su visuomenės, studentų lyderiais, o ne tik su diktatorių aparatu.

• Amerika turi sudaryti ūki-

nį planą, kurio ribose pietų Amerikos kraštų interesai būtų tenkinami.

KAIP NIXONAS TUREJO BŪTI NUŽUDYTAS

Venezuelos saugumo žiniom. Caracas minios vadai buvo numatę ištraukti Nixoną iš automobilio ir jį tada užstumdinti bei užmindyti. Nušauti — tai esanti per garbinga mirtis. Nixonas aiškino prezidentui Eisenhoweriui, kad to jis išvengė tik Amerikos saugumo pareigūnų dėka. Jie buvo veik visi sužeisti, bet drąsiai ir sumaniai jie veikė prieš minią, užstodami viceprezidentą.

Indonezija kaltina

Indonezijos vyriausybė apkaltino nacionalinę Kiniją, kad jos vienas batalijonas buvo pasiųstas į sukilusią Celebes salą. Kaltino taip pat Ameriką, kad pastaroji viešai nepasmerkia intervencijos į Indonezijos reikalus.

LEBANONE LAIMĖS VYRIAUSYBĖS KARIUOMENĖ

Lebanone prieš dvi savaites prasidėjusios riaušės išaugo į sukilimą. Jis nukreiptas prieš vyriausybę, palankią Vakaram, ir prieš Ameriką. Lebanono vy-

Raketos nosis sugrįžo

Floridoje armija gegužės 18 paleido Jupiter raketą, kurios smaigalys, nesudėjęs atmosferoje, po 1600 myl. kelio per pietų Atlantą nukrito į jūrą. Smaigalys buvo aprūpintas garsiniais signalais, pakeliui dežuravo laivai, lėktuvai, tad po puspenktos valandos nukritęs smaigalys buvo ištrauktas. Armija skelbia, kad mėginimas pilnai pavyko. Dabar jau išsprestas klausimas, kaip apsaugoti tolimojo skridimo raketą nuo sudegimo atmosferoje, nepasiekus taikinio.

Balandžio 24 tai mėgino aviacija su Vanguard raketą. Jos smaigalio nepavyko surasti.

TREČIAS SPUTNIKAS

Sovietai vėl turi erdvėje savo sputniką. Kai pirmi du jau sunyko; gegužės 15 sovietai paleido trečią, dar didesni — 1.327 kg. Jo didžiausias aukštis 1.168 mylios — kiek aukščiau nei pirmi du sputnikai ir žemiau už bet kurį Amerikos satelitą. Jame nėra nei šuns nei kurio kito gyvio, tik instrumentai. Maskvos specialistai spėja, kad sputnikas Nr. 3 išlaikys penkis mėnesius.

Chruščiovas ta proga pasigyrė, kad Sovietai Ameriką vėl pralenkė. Dr. Braun, Amerikos pirmojo satelito autorius, pareiškė, kad tokio dydžio satelitą Amerika galės paleisti po 12-18 mėnesių.

riaušybė paskelbė, kad iš Syrijos per sieną įsiveržė šimtai ginkluotų asmenų padėti sukilėliams.

Vyriausybė paprašė Ameriką ginklų. Savos kariuomenės ji turi 8.000, policijos 4.000. Amerika pasiuntė smulkių ginklų, asarinių bombų, municijos. Padėjo 18 tankų. Amerika pasiuntė taip pat šeštadienį transporto lėktuvus Amerikos piliečiams evakuoti o jų esą 3.000-4.000. Valst. sekr. Dulles aiškino senate, kad Amerika pasiryžusi siųsti savo kariuomenės, jeigu Lebanono vyriausybė to paprašys. Tačiau to ji nepadarė. Lig šiol ji laiko krašte kontrolę savą jėgom.

Sukilėliai griebėsi naujos taktikos — ėmė aiškinti, kad jie ne prieš Ameriką, o tik prieš prezidentą Chamoun, kuris nori būti išrinktas į prezidentus ir rudenio rinkimuose ir tam reikalauja pakeisti konstituciją. Amerika esanti įtikinta, kad prezidentas to neturėtų daryti.

Ar paremti griežtai Lebanono ir skusti Egiptą bei Syriją Saugumo Tarybai, kad jos kursto sukilimą Lebanone, ar bendradarbiauti su Nasseriu, siekiant jį atitraukti nuo komunistų, o tada ir trauktis nuo Amerikai palankaus prezidento Chamoun, Amerika dar nesanti apsisprendusi.

Sukilimas bus palaužtas?

Lebanono sukilėliai tvirtina, kad laikėsi Tripolyje. Gegužės 18 po dienos kautynių jie pasidavė vyriausybės kariuomenei. Spėjama, kad ir kitose vietose vyriausybė laimės. Tačiau politinės opozicijos vadai paskelbė, kad jie prieš prezidentą kovos toliau ir reikalauja, kad jis jau dabar pasitrauktų.

AMERIKOS GINKLAI INDOINIZIOJE

Amerika laiko neutralumą Indonezijos kare ir atsisakė duoti ginklų. Bet Indonezija perka ginklus iš Jugoslavijos, tuos ginklus gavusius iš Amerikos.

Sveicarijos vyriausybė išpėjo gyventojus, kas pasirūpintų maisto atsargom ryšium su vidurinių rytų ir šiaurės Afrikos įvykiais.

• Quemoy sala, kuri yra nac. Kinijos žinioje, gegužės 16 apšaudyta komunistų 156 patrankos šūviais.

AMERIKAI REIKIA VADOVYBES JĄ GALI SUDARYTI NIXONAS

Nėra jokios paralelės tarp Amerikos ir Prancūzijos, bet pereita savaitė taip nutiko, kad prancūzai ėmė šauktis į gen. de Gaulle, o Amerikoje akys ėmė krypti į Nixoną, kad jis galėtų išgelbėti Amerikos prestižą ir politiką.

Pralaimėjimai gausėja

Pereita savaitė buvo pilna įvykių, kurių daugumas Amerikai nepalankūs. Kongresas imasi šią savaitę svarstyti, kur yra priežastis, kad nuotaikos prieš Ameriką prasiveržė ne tik pietų Amerikoje, bet ir Lebanone, Alžire, Paryžiuje.

Joseph Alsop (NYHT) padėti dar labiau sudramatina, išplėsdamas Amerikos pralaimėjimus į Azijos kraštus. Per pastarąsias porą savaitių, sako jis, komunistinės jėgos pasiekė žymių laimėjimų Indonezijoje, rinkimų keliu Laos valstybėje, o iš ten persiduos įtaka artimesiems pietų Azijos kaimynams. Jau Burmoje taip pat buvo mē-

ginta Amerikos skaityklą sudėginti.

Klaidinga politika

Viceprezidentas Nixonas davė toną pasmerkti Amerikos politikai pietų Amerikoje. James Reston (NYT) eina dar toliau: esą Amerikos vyriausybė, susikcentravusi į sovietines problemas, neatkreipė dėmesio į eilę kitų gyvybinės svarbos reikalių, nors laiku buvo apie juos aiškumojama. Ir to viso rezultata Joseph Alsop (NYHT) išreiškia atvirai ir tiesiai:

"Sputnikas parodė Amerikos karinio vadovavimo praradimą Eisenhowerio laikais. Dar artimesni įvykiai parodė Amerikos politinio vadovavimo praradimą tuo pačiu laikotarpiu".

Nėra vadovybės

Sen. Kennedy Milwaukee kalbėjo, kad Amerikos prestižas nukentėjo, nes Washingone nėra vadovybės. Vadovybė nereikia tik prezidento. Ir NY Herald Tribune vedamajame aiškina, jog Caracas įvykiai pamokė, kad mums reikia Kongreso, kuris pajėgtų pajausti valstybės reikalus aukščiau už bet ką, parodytų išminties ir subrendimo, kurio reikalauja atsakingumas prieš pasaulinį vadovavimą, kurio mes negalim išvengti.

Duok šen Nixoną

Alsop (NYHT) pritaria, kad pavyojai gali būti išvengti, jei bus išmintingesnė ir drąsesnė vadovybė. Ir kerta konkrečiai: "Nors daug prarado nuo 1952, Junginės Valstybės gali vėl atsisototi pasaulio priekyje, turėdamos reikalingą vadovybę, o šio reporterio nuomone, vadovybė gali būti sudaryta viceprezidento Nixono".

To tiesiogiai nepasako, bet labai teigiamai afsiliepia apie Nixoną ir NT Times vedamajame: "viceprezidentas parodė, kad jis supranta, kas yra klaidinga ir kas turi būti padaryta".

James Reston (NYT), kritikuodamas už pietų Amerikos kelionę abidvi valdžios institucijas, "vykdomąją", ir "įstatymų leidžiamąją", pridėda, kad tai netaikoma viceprezidentui Ničoniui.

Kardinolas prie mirties

• Kard. Strich gegužės 18 pirma karta, išėjęs iš ligoninės, atlaikė mišias.

Gegužės 19 pranešė betgi kardinolas Strich vėl paguldytas į ligoninę. Jam išsilejęs smegenyse kraujas: dešinė pusė suparalizuota.

ARMIJA VĖL APLENKĖ AVIACIĄ

Socialistai meta Marksą lauk Vokietijos socialdemokratai gegužės 18 sušaukė Stuttgarte konferenciją, kad paskelbtų savo atsisakymą nuo marksizmo. Vokietijos socialistai savo partijai ima pavyzdį iš Anglijos darbičių.

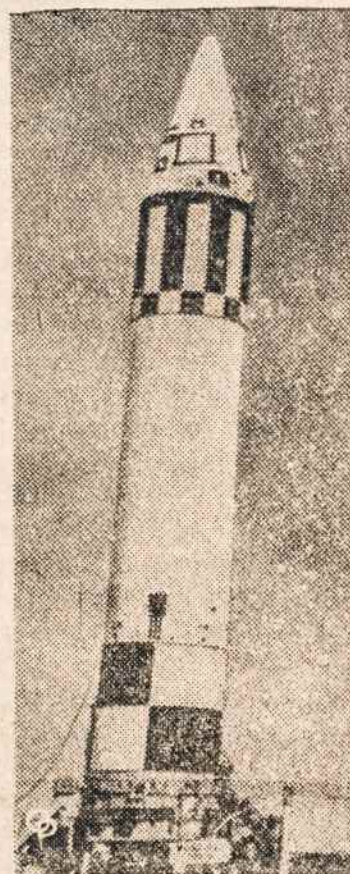
• Belgijos lėktuvus gegužės 17 nukrito Casablankos, Maroko, aerodrome ir sudegė. Zuvo 65, išsigelbėjo 4.

• Demokratai tebekritikuoja, kad Nixonui į pagalbą buvo pasiusta Amerikos 1000 parašitinininkų ir marinų. Valst. sekr. Dulles buvo pasisakęs prieš siuntimą. Tai buvusi Eisenhowerio idėja.

• New Yorko policininkai, kurie dežuruoja parkuose, gavo kišeninius radijo siųstuvus — priimtuvus.

• Amerikoje 1958 pirmą ketvirtį buvo 7000 vedybų mažiau nei pernai tuo metu. Priežastis esanti ūkiniai sunkumai.

• Washingtono zoologijos sode geg. 16 liūtas įsitraukė į narvą pustučių metų mergytę Vogt iš Kanados ir nukando galvą. Mergytė priėjus per artį, norėdama liūtą reišutu pavalšinti.

ARMIJOS JUPITERIS, kurio smaigalys sugrįžo į žemę.

Iš Amerikos nori pinigų, bet degina jos įstaigas

Lebanonas išgarsėjo: užmušė opozicijos dienraščio redaktorių; dėl to kilusiose riaušėse užmušė dar 25, o ligoninėse gydyti per 100; sudegino Triplicy Amerikos biblioteką. Ultimatumu reikalavo iš Amerikos 160 mil. dovanų....

Lebanonas pagauna pasaulio dėmesį kaip naujas viduriniuose rytuose kovos laukas, kuriame susidūrė ne tik demokratiškai nepriaugusios partijos, bet ir Vakarų bei Rytų įtakos.

Lebanono žmonės vadina savo kraštą orientaline šveicarija. Tam pavadinimui pagrindo yra tiek, kad Lebanonas mažas kraštas, dar mažesnis už Šveicariją (120 mylių lgio 30 pločio — 1.5 mil. gyventojų) gal ir tai, kad jis yra taip pat kalnuotas su snieguotomis viršūnėmis.

Krašto likimas taip susiklostė, kad slėniuose susitelkę įvairių religijų ir įvairių tautybių žmonės. Dvi religijų grupės stipriausios — krikščionių 51 proc. ir musulmonų 49 proc. Religinės grupės dar suskilusios savyje, ypačiai musulmonai. Krikščioniškųjų tikėjimų stipriausias yra maronitų, labai artimų Romos katalikų tikėjimui. Pagal veikiančią konstituciją pasiekta tokio susitarimo:

6 prezidentas maronitas — katalikas, užtat ministeris pirminkas musulmonas....

Tarp tautinių grupių seniausia ir garsiausia yra finikių, kurie buvo didieji jūrininkai ir pirkliai. Jų dėka dabartinė Lebanono sostinė Beirutas yra kaip Šveicarijoje Žiurichas ar Azijoje Hongkongas. Beirute kaip Žiuriche ir Hongkonge ei na didžiausia pasaulyje prekyba pinigais. Visokių pasaulinių bankų agentai yra susitelkę Beirute. Tai finansinis centras artimųjų rytų prekybai. Prekybiniuose languose išstatytos veiksmos prekės, kurios yra sutinamos vakarui. Ir Šveicarijos laikrodžių gausi pigiau nei Žiuriche. Lebanono gyventojai mėgsta pasididžiuoti, kad

Lebanonas esąs vakarų kultūros prieštiktis rytų pasaulyje. Nuo kryžiaus karų metu Lebanonas turėjo artimus ryšius su Europa. Labiausiai sutapo su prancūzų kultūra. Intelektualinis sluoksnis ir dabar prancūziškai kalba, be akcento. Prancūziškas įtaka pradėjo nykti nuo to laiko, kai Lebanonas ga-

Ar Lebanonas išliks krikščioniškas ir vakarietiškas, ar taps Maskvos-Egipto vergu

vo nepriklausomybą (1920), o po antrojo karo Prancūzija atšaukė savo mandatą ir 1946 buvo atitaukta svetima kariuomenė.

Prancūzų kultūros įtakos konkurencija pradėjo daryti amerikiečiai. Ten veikia jų įsteigtas universitetas šalia prancūziško ir dar šalia trečio paties Lebanono išlaikomo. Tokiam mažyčiam kraštui — trys universitetai! Sakoma, kad

amerikiečių universiteto įtakoje labiausiai ėmęs kilti Lebanono nacionalinis susipratimas.

kuris palietė tiek musulmonus, tiek ir krikščionis. Krikščionys orientuojasi į Vakarus, tačiau nacionalinis pajautimas, kad arabai arabai yra artimesnis, verčia juos priešintis Vakarų įtakai. ar ji būtų prancūziška ar amerikietiška. Tarp musulmonų tokiai dvasiai dirva dar palankesnė. Ji randa atgarsio, kada kaimyniniame Egipte iškilio Nasserio figura, jungiančią arabus į didelę galybę, galinčią vaidinti pasaulio palitukoje rolę. Tai užkrečiantis pavyzdys. Kaip savo laikui Vokiet. Hitleris. Šiuo pagrindu Lebanone ir kilo vidaus kova prieš rinkimus, ku-

rie turi įvykti šį rudenį.

Dabartinis prezidentas Camille Chamoun buvo išrinktas 1952; jis yra palankus Vakaram. Pernai jam pasisekė iš ministrų pirmininkų pašalinti Abdulah Yafi, kuris yra Nasserio šalininkas, ir įstatyti vakarietį. Kad šiemet Chamoun galėtų būti renkamas vėl į prezidentus, jis turi gauti iš parlamento konstitucijos pakeitimą.

Kovoje dėl rinkimų abidvi pusės griežiai populiarisauję šūkių, o tokie šūkių tai nacionalinė ambicija, arabų nepriklausomybė, atsisirbojimas nuo svetimųjų, taigi ir nuo Amerikos.

Tokio atmosferoje parlamente iškilio „ultimatumas“ Amerikai, kad duotų daugiau pinigų. Lebanono vyriausybė atmetė reikalavimą, kad iš Amerikos būtų prašoma 160 mil. dolerių dovanų per 6 metus. Tačiau spaudoje tai paskelbta ir bus vartojama rinkimų agitacijoje.

Ką tokia „dovana“ reiškia? Tai reiškia, kad

kiekvienas Lebanono vyras, moteris ir vaikas turi gauti iš Amerikos po devyntą dol. per metus. Tai būtų trigubai tiek, kiek dabar gauna.

Tai būtų tokia pat suma, kokią Sovietai pažadėjo duoti pasikolos — ne dovanų — Syrijai ir Egiptui drauge, kurie turi gyventojų 27 milijonus....

Kai taip galvos politikam susisuka, nenuostabu, kad viešojo argumentų rankose atsiranda bombos.

Netenka stebėtis, jei autobus pakeliui policija sustabdo ir visiem vietiniam isako išlipti, pakelti rankas, iki policija apčiupinės kišenes, ar nėra jose ginklų. Tik užsieniečių nejudina iš vietos. Ir vis dėlto policijai nepavyko sulaukyti nuo smurto. Opozicijos dienraščio redaktorių Nassib Metri gegužės 8 buvo bombos užmuštas; gegužės 9 Tripolyje kilo kautynės tarp partijų, kurios baigėsi naujom gausiom laidotuvėm.

Kai kraujas pasipylė ir Amerikos biblioteka supleskėjo liepsnose, pačios partijos išsigando. Tada net opozicijos partija pasiskyrė savo pinigų Amerikos bibliotekai atstatyti.

Tačiau ar tas kraujas atidarys akis jaunom Lebanono partijom, kad jos veikia Syrijos ginklais, kurstomos Egipto radijo, o už jų dirguoja Maskva, kuri siekia perimti į savo rankas tą vakarų prieštiktį viduriniuose rytuose?

M.

KODĖL ŽMONĖS VERŽIASI Į TOLIMAS ERDES?

Žmonija senokai gyvena mūsų žemelėje. Mokslininkai jai skiria net šimtą milijonų metų. Didelis tai skaičius, bet dar ne senas laikas, kai žmogus suprato ir pamatė, jog be žemės dar yra kitos planetos ir žvaigždės žmogus ilgus metus gyveno lyg centre pasaulio, bet nuo Koperniko laikų sužinojo, kad kažkur yra ir kiti dar pasauliai.

Nuo tada pakilo į erdves, žmogaus žvilgsnis, siekias sužinoti, kas yra anapus debesų ir mėnulių. Augant mokslui, augo ir svajonės nukeliauti į mūsų planetos kaimynus. Dabar gi, išleidus pirmuosius satelitus, jau padaryti ir pirmieji bandymai.

KAS ŽMOGŲ TRAUKIA Į ERDES?

Žmogus visada buvo nenuoramas, smalsuolis. Matydamas didelius vandenius, svajojo — kas anapus, kol atsirado drąsuolis Kolumbas ir perplaukė Atlantą. Ir dabar žmogus toks pat — neramus: kas ten, Marse, ar yra gyvybė, gal galima žmogui įsikurti?

Išaugus mokslams, prasivėrė ir daugybė mokslinių tikslų. Astronomai pasijuto prieš daugybę klausimų, kurių dar nepajėgia atsakyti. Pagaliau, yra ir karinių tikslų, nes sakoma: Kas valdys mėnulį, tas tvarkys ir pasaulį.

Taip ir įsijungė žmogus į atkaklų darbą norėdamas užkariauti tolimąsias erdves.

Daugiausia iš to naudos turės mokslas.

Zemė yra apdengta tirštos atmosferos, ir žmogus, žvelgdamas į dangų, pasijaučia tartum būtų kūdros dugne ir per storą vandens sluoksnį matytų neaiškius daiktus. Jis ir nori iškilti į vandens paviršių, prasiveržti pro atmosferą, kad į pasaulį pažinėtų be didelių kliūčių.

Žvaigždžių stebėjimams žmogus seniai pasidarė teleskopą. Juo didesnis teleskopas, juo arčiau pritraukia dangaus kūnus. Tačiau didumas turi savo ribą. Didžiausias Amerikos teleskopas yra toks sunkus, kad jį sunku ir su motorais valdyti. Pagaliau nuo didelio svorio linksta didinamasis stiklas ir daro klaidas. O jei tokį teleskopą iškeltnu už mūsų atmosferos, kur nebėra svorio, tai galima pasistatyti milžinišką teleskopą ir lengvai jį sukioji į visas puses ir stebėti dangaus kūnus.

Neaiškūs yra ir kosminiai spinduliai, meteoritai. Užkopus ant žemės patalų atmosferos, būtų galima juos iširti. Daug susektų ir fizikos mokslas, nes ten lengvai susidarytų absoliutaus nulio ir mažo spaudimo sąlygos.

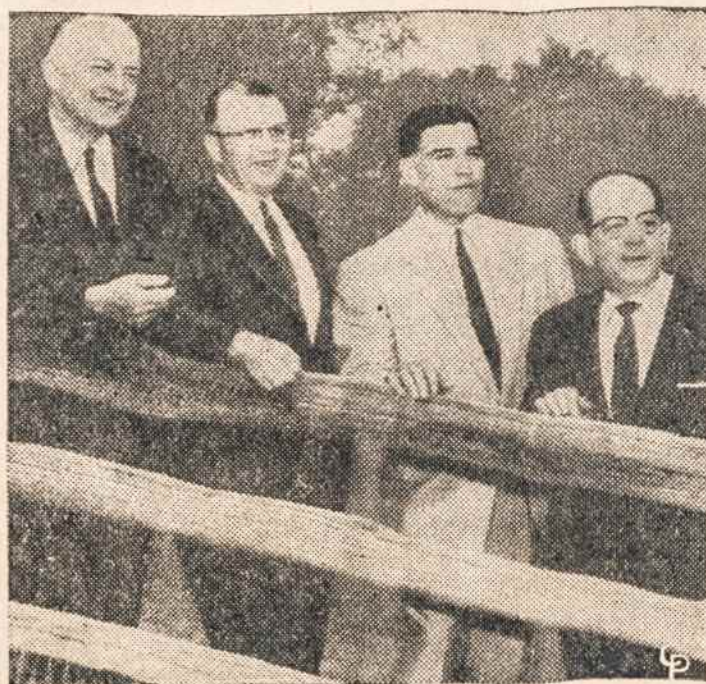
Yra ir saugumo sumetimų. Žmonija taip greitai dauginasi, kad vieną kartą gali žemėje pritrūkti vietos. O gal tada susidarys „emigracijos“ galimybės ir kaimynines planetas? Gal juose yra daug turtų, naftos, uranio?

Tobulinant raketas, manoma, kad mėnulyje bus galima padaryti atominų bombų sandėli.

Zemėje paspaudus migtuką, tokios bombos iš mėnulio skristų ten, kur norėtum pataikyti. Tai būtų pasaulio policijos ar senalas. Tad ir kariniai tikslai skatina kuo greičiau pasiekti mėnulį ir ten susikrauti ginklus.

Daug idėdama darbo, daug išleidžiama pinigų, bet ar tai atneš žmonijai laimę ir džiaugsmą? Dvasinis pasaulis mažiau žmogus domina, negu medžiaginis. O kai žmogus užleidžia dvasinius reikalus, tai jame pabunda barbaras. Gal ir mes stovime prieš civilizauto barbaro laikus?...

A.K.

REPUBLIKONŲ kandidatai ruošiasi lipti per rinkimų tvorą. Iš k. į d.: H. Stassenas — kandidatas į Pensilvanijos gubern., Welden B. Heyburn — į senatą, Frank C. Hilton — į gub. padėjėjų ir Albert C. Pechman — į vidaus reikalų sekretorių.

AR SOVIETŲ SĄJUNGOJE YRA „ŽYDŲ KLAUSIMAS“?

Le Figaro, prancūzų dienraščio klausiamas, Chruščiovas pasisakino, kad Sovietuose žydai partijoje yra gerbiami, nes pusė kompartijos prezidento narių esą vedė žydes. Net prezidentas Vorosilovas....

Kiti Chruščiovo prasitarimai apie žydus davė progą „Pasaulio sionistų organizacijos“ pirmininkui dr. Hahum Goldmannui plačiau nušviesti žydų klausimą Sovietų Sąjungoje.

Prieš daugelį metų — sako Goldmannas — visi mėginimai kalbėtis su Sovietų lyderiais žydų klausimu baigdavosi sovietų pasakymu: „Sovietų Sąjungoje žydų klausimo nėra“. Taireiškia, kad nėra ko toliau kalbėti, nes kaip gi kalbėsi apie klau-

simą kurio nėra. Dabar Chruščiovas kalba apie žydus, vadinasi, jie ir jų klausimas yra. Iš Chruščiovo pareiškimų. Goldmannas padaro išvadą, kad

Sovietuose yra žydų tautinė grupė, didesnė nei kai kurios kitos. Bet žydų grupė turi mažiau teisių nei kitos tautinės grupės: jai neleidžiama naudotis tautinėm kultūrinėm teisėm.

Ne taip buvo pačioje pradžioje. Nuo 1917 iki 1948 žydai buvo priraše ir išleide Sovietuose nenaiviau kaip 9,000 knygų. Bet jos visos buvo sudegintos Stalino laikais prieš 10 metų. Žydų įstaigos buvo uždarytos. Žydų kultūriniai lyderiai daugelis buvo suimti ir prieš 5-6 metus nužudyti.

Svietimo reikalai

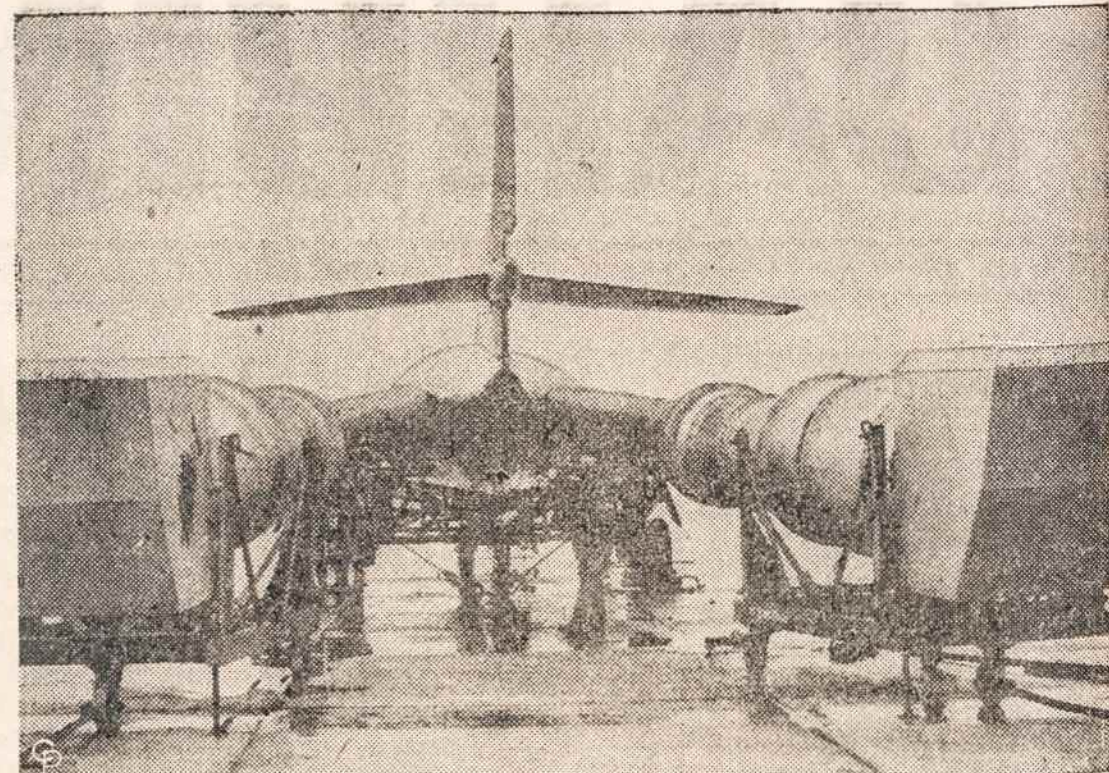
Svietimo skyrių vedėjų suvažiavime švietimo ministerio

AR SOVIETŲ SĄJUNGOJE YRA „ŽYDŲ KLAUSIMAS“?

Tačiau pastebima, kad Stalino įpėdiniai nieko nepadarė, kad žydų tautinės įstaigos būtų atidarytos. Dar like gyvi žydų rašytojai rašo „jidiš“ kalba, bet jiems neleidžiama spausdinti. Buvo prašoma žydam laikraščio, leidyklos, teatro. Jų prašymai buvo atmesti.

Taigi jiems tautiškai neleidžiama reikštis. Tačiau tuo pačiu metu jie nepriimami ir į kitą tautinę grupę. Jei kuris žydas nori „nužydėti“, atsisakyti žydiško gyvenimo stiliaus ir įsijungti į kitą kultūrinę bendruomenę, jam neleidžiama: pasė jis vis tiek prašomas žydu.

Lenkijoje padėtis kita. Varšuvoje eina „jidiš“ kalba komunistinis laidaštis „Folkstimm“.

ANGLIJA turi galingus sprausminius lėktuvus, kurie greičiausiai pakyla nuo žemės, srkenda greitai už garsą ir gali pasiimti atominės bombas.

ZINIOS IS LIETUVOS

PALECKIS SKUNDŽIASI, KAD NĖRA KUO ŠERTI KIAULIŲ

Justas Paleckis skundžiasi, kad Lietuvoje vis dar trūksta bulvių, — taip praneša sovietinė „Elta“. Esą jų per mažai sodinama. O kol jų per mažai, kuo nušersi liaules? — skundžiasi Paleckis: (O kurgi Chruščiovo kukuruzai? Red.).

Koperatininkų suvažiavimas

Vilniuje buvo koperatininkų suvažiavimas balandžio vidury. Buvusius Lietuvos koperatyvus bei jų įmones — Lietūki, Pieno centą, Liną, Paramą — sovietai sulikvidavo ir prijungė prie Maskvos ministerijų. Dabar vėl mėgina duoti daugiau iniciatyvos koperatininkam. Vietoj Lietūkio dabar sudaryta „Lietukoopsąjunga“. Jai vadovauja P. Murauskas. Bet jis atsakingas ir toliau tiesiogiai Maskvos prižiūrimai valdžiai, bet ne Lietuviam koperatininkam. Vietoj 1919-1940 ėjusio laikraščio „Talkos“ dabar pradėtas leisti žurnalas „Kooperatininkas“.

Potvynis Vilniuje

Neris ties Vilnium balandžio 17 dėl smarkaus atlydžio buvo pakilusi 2 metrus. Kai kur buvo apsemtos miesto gatvės.

Rusifikacija per televiziją

Vilniaus televizijos centro programa balandžio 20, sekmadienį, buvo tokia: „Televizorai: pionierių dainos. „Uljanavų (Lenino) šeima“; senų komunistų atsiminimai apie Lenina; filmas „Atėjo Leninas visiem laikam“ ir kt.

Statybinių medžiagų trūksta

Tuo skundžiasi A. Ramanauskas, plano komisijos vienas iš viršininkų. Kauno „Bituko“ plytinė pagamino 2 milijonais plytų mažiau, nei užplanuota. Dvarčionių plytinė, kad įvykdytų planą, į naujai gaminamas plytas suvertė 2 milijonus jau pagamintų seniau ir „išleistų“ plytų, kurias iš naujo sumalė. Ramanauskas prikiša daugeliui įmonių atsilikimą nuo gyvenimo technikos.

pavduotojas J. Kavaliauskas skelbė, kad šiemet švietimui bus skirta 43 milijonais rublių daugiau nei pernai. Buvo diskutuojama dėl mokslo metų prailginimo vidurinėse mokyklose, dėl mokslo prailginimo iš 7 metų iki 8, dėl perkėlimo į vyresnes klases be egzaminų, dėl visuotinio vidutinio mokslo įvedimo.

Mokytojų suvažiavimas

Mokytojų iš visos Lietuvos suvažiavime buvo svarstomas lietuvių literatūros vadovėlio klausimas. Vadovėlių parašė J. Butėnas. Dėl jo kalbėjo prof. Pranskus, doc. Sprindys, mokslo kandidatai Doveika, Gineitis, Kubilius, Leblionka, Kalnins, Dabrilaite, Šepkus ir kt.

Dainų šventė ruoš 1960.

„Neringa“ — tokis yra pagamintas spalvotas filmas Lietuvos kino studijoje. Režisierius L. Tautrimas, kompozitorius B. Dvarionas, tekstas V. Mozūriūno.

Rimto Kalpoko paroda buvo Vilniuje dailės muzėjuje. Buvo išstatyta per 250 paveikslų.

Kompozitoriaus J. Gruodžio dešimtas metines paminėjo valstybinė filharmonija, kur dirigavo B. Dvarionas, apie Gruodį

KAS DURNESNIS?

Praeito karo metu Italijoje pasiliko amerikiečių poetas Ezra Pound. Kam kam, bet rusams jis nesimpatizavo. Turėdamas gražaus laiko, pasisūlė kalbėti per italų radiją amerikiečiam ir perspėti juos apie Rooseveltą neįpramumą, kad komunistai rengiasi numauti Amerikos politikai paskutines kelnes. Poeto, gal ir gera intencija, karo metu buvo palaikyta šalies išdavimu su pramatyta net mirties bausme.

Tuo po karo — Poundas buvo patrauktas amerikiečių teisman už išdavimą. Teismo metu — kultūrinis ir literatūrinis amerikiečių elitas darė šokių toki spaudimą, kad didelis poetas nebūtų nubaustas mirties bausme. Prisiėjo paskelbti jį pamišėliu ir, kaip tokį, uždaryti į beprotnamį. Už gerą elgesį seniai jis paleistas. Čia jau yra teisingumo dalykas, bet eiliniam amerikiečiui gali kilti klausimas, kas durnesnis — poetas Pound ar buvęs tuo metu prezidentas Rooseveltas?

Žydai turi savo kultūrinę organizaciją, gali emigruoti į Izraelį. Skirtumas tarp žydų padėties Lenkijoje ir Sovietuose yra toks, kad net iš Lenkijos žydų komunistinis laikraštis ir žydų kalba knygos nėra išleidžiamos į Sovietų Sąjungą.

Sionistų organizacijos pirmininkas mano, kad Chruščiovo prabilimas apie žydus, dabar duoda pagrindo pradėti su juo vėl kalbas apie „žydų klausimą“. Tiesioginiai ir per palankias vyriausybės veikti Maskvą, kad žydam būtų duotos tautinės kultūros galimybės.

kalbėjo muzikologas J. Gaudrimas.

★

(E) Lenkijos delegacija Lietuvoje buvo vėžinama po „pažangius“ kolūkius. Vieno tokio kolūkio brigadininkas svečiams pasakęs: „Galite spręsti, kaip mes gyvename iš to, kad pernai už darbadienį gavome po 3 kg. grūdų, po 3 rublius ir daug kitokių produktų, kaip pašaro asmeniniam gyvuliui ir k. Mano 4 asmenų šeima išdirbo kolūkyje tūkstantį darbadienų, tai dabar mes gyvename pasiturinčiai“. — Reikia manyti, kad svečiai iš Lenkijos suprato, koks tas „pasiturintis“ gyvenimas. Pačioje Lenkijoje, leidis išeiti iš kolūkių, galvotrukčiais iš jų traukiasi.

Tikroji apsauga

„Darbininko“ gegužės 9 d. pirmame puslapyje tilpo žinutė: „Kas apsaugą sabotoja?“ Joje buvo nurodyta, kad gegužės 6 apsaugos nuo oro puolimų pratimų metu New Yorke kai kurie asmenys atsisakė eiti į slėptuvę ir buvo sąlyginiai nubausti po 30 d. kalėjimo. Tarp jų buvo Dorothy Day, „The Catholic Worker“ leidėja, Ammon Hennacy, redaktorius padėjėjas, ir panelė Deane Mowrer, to laikraščio bendradarbė. Iš žinutės išėitų, jog tie asmenys nerimti, kad iš tikrųjų po jų elgesiu būtų didelė rimtis. „The Catholic Worker“ judėjimas kaip tik šiemet švenčia 25 m. sukaktį. Tiesa, tas judėjimas nėra išsivystęs, bet JAV katalikų turi nemažos reikšmės. Tai radikalus judėjimas, kuris ir kapitalizmą ir komunizmą laiko blogiu. Tai nėra katalikų judėjimas, bet, geriau sakant, kelių išimtinai katalikų, kurie eina pas vargšus ir neturtingus; tai daugiausia pasauliečiai, ir jie eina su ta mintimi, kad ne tuos vargšus išganytu, bet kad tokiu evangelišku elgesiu patys save gelbtų. „The Catholic Worker“ judėjimas buvo įsteigtas P. Maurino, prancūzo sociologo, ir Dorotėjos Day, atsivertusios iš komuizmo. To judėjimo centras yra New Yorke, ir jis retkarčiais išlaiko iki 40 svetingumo namų vargšams įvairiuose miestuose. Jų pacifizmas iš pirmo žvilgsnio atrodo aklas ir juokingas, bet jeigu gerai išsigilinsime į Evangeliją, tai kaip tik ten taiklingumo šaknis ir rasiame. Tiesa, dėl to griežto pacifizmo jų organas „The Catholic Worker“ (223 Chrystie St., New York City 2) iš 100,000 tiražo nukrito iki pusės, tačiau jie nemano šio kelio apleisti. Minimas mėnesinukas metams tekinuoja 25 centus. M. Pls.

Congratulations — and good luck!

To newly licensed drivers, congratulations! But remember, safe driving depends on you. Despite millions more car-miles traveled, good drivers practicing safety helped reduce traffic deaths last year. Still nearly 40,000 died — so we must all do even better. Do your part!

BACK THE ATTACK ON TRAFFIC ACCIDENTS

Help stop senseless killing on our highways. Drive safely yourself. Insist on strict law enforcement for your own protection. Work actively with others to support your local Safety Council. Remember — where traffic laws are strictly enforced, deaths go down.

Published in an effort to save lives in cooperation with The National Safety Council The Advertising Council

DARBININKAS

Published Semi-Weekly except holidays, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES

Domestic yearly	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$3.50
Half year	\$3.50
Foreign	\$6.50

PRENUMERATOS KAINA

Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$3.50
Pusl metų	\$3.50
Užsienyje	\$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS.
Atsiskaitymų ir korespondencijos redakcijai taisyti savo nuomą. Nenaudoti straipsniams saugomi ir grafiniai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nepatvirtinti iš redakcijos nuomone. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLENMORE 5-7281

Akmens ir sputnikai kaip argumentai

Argumentais grindžiame savo nusistatymą, kai norime kitus įtikinti. Paprastai tai darome žodžiu. Bet savo nusistatymą galima taip pat ginti pagaliu, akmeniu arba ir ginklu. Tiksliai tokiais "tvirtais argumentais" nebesiekama kito įtikinti, o jį nutildyti. Tada "argumentas" taikomas į pakaušį, o ne į protą.

Praėjusio karo metu vokiečiai naciai pakaušio argumentais "tvarkė" žydus, o bolševikai Katyno miške "sutvarkė" belaisvius — lenkų karininkus. Bet apie tai nebekalbama, kada kalbama su bolševikais, nors jie pabrėžtinai rodo, kad savo "tvirtųjų argumentų" nėra atsisakę. Tai aišku iš svaitytų akmenų pietų Amerikoje ir svaitytų sputnikų į erdves.

Akmenų kaip argumentų buvo griebtasi prieš JAV viceprez. dėl to, kad savo vizitui pasirinko pietines Amerikos valstybes, o ne Maskvą. Praėjusių metų pabaigoje bolševikas Zarubinas, aplenkdamas prezidentą, mandagiai Nixoną atsisveikino ir pakvietė atsilankyti Maskvoje. Naujai atvykęs bolševikas Menšikovas taip pat žemai lankstėsi ir šypsiojosi, turėdamas vilties, kad kvietimas bus priimtas. Bolševikam rūpėjo parodyti pasauliui "draugiškus santykius" su JAV ir iš to pasidaryti propagandą.

Bet Nixonas, užuot keliaęs Maskvon, pirma išvyko geros valios kelionėn pas pietinius Amerikos kaimynus. Maskva negalėjo jam to dovanoti.

Maskvos nepykanta pademonstruota akmenimis Limoje ir Caracase. Pirmieji akmenis paleido Limos studentai, kai tuo tarpu Chica-

gos studentai buvo pasikvietę "žmoniškai" pakalbėti besišypsanti Menšikovą... Skirtumas didelis ne tik kultūros, bet ir argumentų. Tačiau šiame krašte vis dar nenorima galutinai įsitikinti, kad bolševikų rankos daro ne tai, ką rodo jų šypsnis.

Maskvos radijas "akmeninius argumentus" aiškina tuo, kad jie buvę nukreipti prieš "JAV kolonializmą". Tuo tarpu Amerikos Balso radijas nelabai leidžia kalbėti apie sovietinį kolonializmą Baltijos ir kitose valstybėse. Nenorima apie tai kalbėti, kada vis dar norima susikalbėti, nors ir laidoma akmenimis ir grasinama sputnikais.

Pirmieji du sputnikai kaip tikrai buvo tie bolševikų argumentai, kurie turėjo amerikiečius įtikinti, kad su Maskva reikia kalbėtis viršūnių konferencijoje ir jai nusileisti. Tikrai paleidus Amerikos satelitus, kalbos apie viršūnių konferencijos būtinumą kiek pritrilo. Pati Maskva dėl tos konferencijos nesispyrė, nes jos argumentai, paremti sputnikais, pasirodė nepakankamai stiprūs. Reikėjo dar "tvirtesnio argumento", ir čia bolševikai iššovė trečią sputniką — pusantros tonos geležies. Matote, ji gali kristi jums ant galvos su atominės jėga... kaip krito akmenys Peru ir Venezueloje.

Akmenys ir sputnikai kaip argumentai, kokie jie bebūtų stiprūs, turi tą silpną pusę, kad jie tesiremia fizine jėga. O tokia jėga visada lūžta prieš laisvos ir stiprios dvasios žmones, kuriuos grasinimai tikrai labiau sujungia ir įdrasina. Savo smurtu bolševikai patys sau artina neišvengiamą galą.

PIERRE MAURICE

PAMESTIEJI

ROMANAS

(37)

Ir kunigas pridurdavo, kad tarp tų liūdnu įvykių nelengva yra sekti kelią, kuriuo gali aiškiai pasireikšti Dievas. Vadinasi, reikia turėti vilties, nors atrodo, kad nebėra jokios vilties.

Deja, tikėjimas nebuvo grįžęs į ponios Enguerrand sielą. Nežiūrint klebono paskatinimų, ji liko ant tiesos krašto, nedrįsdama pulsti į šitą palaimintą srovę iš baimės rasti ten ne pasigailėjimą, bet teisingumą ir pasmerkimą. Ji slėpdavosi dažnai bažnyčioje, kur Gailestingoji Dievo Motina sulaukė Danielių nuo nusikaltimo, ir kur ji pati pajuto paslaptingą veiksmą. Ji nenorėjo tikėti į Dievą dėl Jo baimės ir dėl keisto prietaravimo, kurio ji negalėjo išaiškinti. Ji prisirišo prie švenčiausios Motinos, kurios paslaptinga šypsena ją traukė. Prie jos ji jautėsi apsaugota nuo to praieikimo, kurio ji bijojo. Ir be

jausmo ji kartojo keletą litanių šauksmų, kurie jai dar buvo išlikę iš pirmosios Komunos laikų:

Motina Dievo malonės, Motina meilingoji... Pana malonin goji... Nusidėjėlių gynėja... Nu liūdusiųjų linksmitojia... pasigailėk mūsų.

Vieną gegužės mėn. dieną ją apniko juodos mintys labiau, kaip visuomet. Apsupo ją neapsakoma baimė. Ji, tokia tvirta prieš savo vyrą, šį kartą negalėjo jos paslepsti, ir Enguerrandas nustebe bandė ją suraminti, nurodydamas, kad šita baimė pareina iš nervingumo ir sukrinkimo, kurį jautė po Makso išvykimo. Bet niekas negalėjo jos išvesti iš tos nuotaikos, kurioje merdėjo jos siela.

Aš turiu... — tarė ji vyriui, — tartum švininį apsiaustą, kuris mane slepia. Taip, tiesa, aš esu liūdna, pavargusi, bet mano sielvarto priežastis yra daug

giliau, negu mano kasdienos vargai.

— Tu man pasakei, kad pajusdavai kartais truputį ramybės, kada būdavai kunigo Darmont bažnyčioje?

— Taip, tik ten aš pajuntu ramybę.

Prieš šitą baimę Enguerrandas nedrįso imtis savo bedieviškųjų teorijų. Nesvarbu, kad žmonos įsitikinimas klaidingas, bet tik jina šitoje vietoje gali rasti ramybę, kurios ji taip buvo reikalinga.

... Ir ponja Enguerrand, palikusi Touro gatvės namus, atėjo į Gailestingosios Dievo Motinos bažnyčią ir atsisėdo toje vietoje, kur ji pirmą kartą atvykusi sėdėjo. Tuščia bažnyčia priminė, kad, be abejo, galėjo būti ir ta pati valanda.

Bailiai ir nuolankiai ji drįso paprašyti švenč. Motiną, kurios gailestingas žvilgsnis, rodos, krito į ją, kad jai suteiktų truputį ramybės. Bet, priešingai buvusios dienoms, jos sumišimas didejo. Jai atrodė, kad tolimes įvykis, su kuriuo ji buvo susišėdė, vyko, siūsdamas jai šitos baimės bangas, kurių jos siela pagaliau negalėjo pakelti. Kažkas kentėjo, gal būtų: kažkas mirė, ir jos motiniška širdis jautė, kad šio įvykio veikėjas arba auka galėjo būti jos sūnus.

Kaip parsidavėliai rusam klastoja savo tautos praeiti

Istorijos vadovėlis Lietuvos mokyklų jaunimui klaidinti

tu" ir dirba vadinamam "Lietuvos istorijos institute" Koks yra tasai jo paprašytas "Lietuvos TSR istorijos vadovėlis"?

ATIDENGIA SAVO MENKYSTĘ

Vadovėlio pratarmėje, lyg ir teisingai prieš lietuvių tautą, kurįs praeiti turi suniekinoti, J. Jurginis prisipažįsta, kad tai esąs ne jo darbas. "Šis Lietuvos TSR istorijos vadovėlis — jis sako — parašytas po to, kai Lietuvos TSR Mokslių Akademijos Istorijos Instituto beveik visi svarbieji lietuvių tautos istorijos klausimai buvo apsvaistyti to instituto bendradarbių kolektyvo. Autorius dirbdamas tame institute ir dalyvaudamas svarstydamose, pasinaudojo tų svarstymų medžiaga..."

Be to, vadovėlio rankraštis buvo svarstytas švietimo ministerijoje ir Istorijos institute. Prof. J. Žiugžda, prof. K. Jablonskis ir visi kiti istorikai rašę

recenzijas ir dalyvavę svarsty muose, savo kritiškais pasisakymais prisidėjo prie šio vadovėlio parašymo".

Teisingiau pasakius visi tie kritikai ir recenzantai prisidėjo prie garbingos Lietuvos istorijos reikšmingų tautos įvykių bei asmenų nuvertinimo bei suniekinimo ir lietuvių tautos istorijos suklautojimo. Kaip iš autoriaus pratarmės matyti, 1957 išleistas Lietuvos STR istorijos vadovėlis yra visų aktyvių okupuotas Lietuvos istorikų tartas paskutinis žodis.

TEMPIA ANT SVETIMO KURPALIO

Vadovėlis suskirstytas į septynių skyrius su 33 paragrafais. Pirmieji trys skyriai apima laikotarpį iki Lietuvos padalijimo (5-59), ketvirtas pasakoja apie Lietuvą Rusijos imperijos sudėtyje" — (60-99 p.), penktas nusaką "Spalio revoliuciją ir Lietuvos darbo žmonių kovą dėl

socialistinės valstybės ikūrimo" (100-109 p.), šeštas skirtas "Lietuvos buržuazinei valstybei" (110-133 p.) ir septintas įvardintas "Lietuva — Tarybų socialistinė respublika" (134-169 p.).

Vadovėlis parašytas marksistinio materializmo pagrindu su dideliu palankumu rusams. Knygoje ypatingai pabrėžiami ir iškeliama valstiečių judėjimai, sukilimai, darbininkų streikai, daug kur su patirštiniais dažais. Mažos apimties vadovėly surasta vietos pusė puslapio (25 p.) parašyti Kęstučio sūnaus Butauto pabėgimui pas kryžiuočius. Didieji Lietuvos kunigaikščiai ir bajorai, autoriaus feodalais vadinami, kur tik yra progos vaiduojami kaip išnaudotojai, o laisvieji valstiečiai ir baudžiauninkai kaip išnaudojamųjų klasė. Net karaliaus Mindaugo Lietuvos suvienijimas aiškinamas feodalų laimėjimu:

"Taip Lietuva pasidarė feo-

ALGIRDAS smogia kalaviju į Kremliaus pilies vartus. Dail. S. Ušinsko.

BRITANIJOS ENCIKLOPEDIJA KREIPĖS Į LITUANUS

Encyclopaedia Britannica, viena iš pačių stambiųjų ir žymiausių pasaulyje, kreipėsi į Litanus redakciją, pageidaujama žinių apie Lietuvą. Jei kartais sielojomės, kad svetimos enciklopedijose trūksta objektyvių žinių apie Lietuvą, tai dabar matome, kad Litanus turi progos tą trūkumą šalinti. Tai rodo ir dėmesį žurnalui angliškame

pasauly. Iš pačių lietuvių Litanus norėtų susilaukti taip pat didesnio dėmesio, talkos, patarimų ir sugestijų, kad kitataučiam padarytų dar reikšmingesnis.

Malonu pranešti, kad Litanus tos talkos susilaukė iš Alto Vykdomojo Komiteto, kuris paskyrė 200 dol. kaip vienkartinę paramą. Taip pat po 50 dol. paskyrė

Clevelando Altas ir Akademinio Sambūrio skyrius Chicagoje.

Rugsėjo mėnesį yra numatyta pranešti Litanus žurnalui didesnis vėjus. Būtų gera, kad ir to vėjus nelaukiant lietuvių organizacijos ir atskiri asmenys savo auka paremtų studentų darbą, siekiantį kitataučius geriau informuoti apie Lietuvą.

— Penketą valandų kentėjau sunkią kančią. Ir staiga šita aštri kančia, kuri kankino mano dvasią nurimo.

Enguerrandas ilgai žiūrėjo į savo žmoną. Jis matė, kad ji nemelavo.

★

Sekandias dienas jie vienas ir kitas gyveno keistoje ramybėje. Pirmiausia Enguerrandas juokė, kad viskas tai iliuzija, kuria jis gavo iš savo žmonos, o ji pasinaudojo tuo trumpu savo nervų nurimimu.

Kad geriau įtikintų save, kad šita ramybė yra apgaulinga, jis vertė save rūpintis kasdieniniais reikalais, kurie jį paprastai slėgė: Maksas, Maksas bėgas nuo teisingumo, Maksas žuvis, Maksas amžinai be garbės!

Bet ramybė tebebuvo. Jis suprato, kad jo dvasia grumiasi su gera ir paslaptinga jėga, kurios jis negalėjo paneigti ir kuriai jis nesugebėjo priešintis.

Vieną birželio rytą, kai jis skaitė paskutines naujienas apie Maroko reikalus, jis baisiai išbalo. Laikraštis pranešė apie kariuomenės smarkias kovas, įvykusias prie Aulajo sutvirtinimų. Ką jis skaitė!

...Mes žinojome, koki didvyriškumą parodė mūsų kariai, užstodami priešui Fezo kelią, bet

štai dabar sužinojom atskirų įvykių, kurie aiškiai pavaizduoja mūsų karžygius. Šaujo postas užimtas trijų dešimčių žmonių, vadovaujamų legijonininko pradžio Liudviko Enguerrand, apsupti priešų gaujos, turėjo išsproginti postą, kad gyvi nepatektų...

Liudvikas Enguerrandas! Ar jos sūnus? O ne, tai ne jis. Negalimas dalykas! Jis į legijoną stėjo ne savo vardu!

Ir jis liko kabėti tarp neišmintingos vilties ir pasūtiškos baimės. Maksas mirė. Ne, jis to nematė. Šitos eilutės, pajudinusios skaudų įvykių, trumpai sakė: "...jie beveilijo išsproginti..." Argi Maksas tokiu būdu būtų išpirkęs savo negarbę?

Sumišimą pastebėjo žmona. Ji ištraukė laikraštį iš jo rankų.

— Kur, kur, pagaliau?

Pirštu jis jai parodė.

— Skaityk.

Vargšė moteris perbėgo pirmąsias eilutes ir sušuko:

Mano Dieve... mano Dieve... ar tai jis?

— Tur būt, jis. Be abejo, rado jo kūną, jo pinigėlių, kurioj bus užsilikęs nors vienas žodis, išduodas jo asmenį. Radusieji tikėjosi gerai darą, išduodami tą paslapť.

(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

ISTORIJA, APKAIŠYTA NEKALTAIS KASPINĖLIAIS

Jūsų savaitraščio 30 Nr. (balandžio 22 d.) atspausdamas nepasirašytam (reikėtų suprasti, kad tai redakcijos nuomonė?) straipsnyje apie Lietuvos Rašytojų Draugijos premijos paskyrimo faktus ir pasekmes, mini mo rašinio autorius labai savotiškai pateikia faktus ir dar keičia juos interpretuoja. Tikios, leiskite laikraščio, o nei vieno, nei kito minimam aprašyme neradome. Pirmiausia premijos įteikimo „nuogi faktai“, iš tiesų, Jūsų korespondento gerokai „apretyti“. Reakcija į paskutinį premijos paskyrimą nebuvo vien paprastas triukšmas, bet ilgai pakeisto užkulisinio aranžavimo ir neliteratūrinio kriterijų taikymo atmetimas ir demaskavimas. Tai atliko, pirmoj eilėj, pats knygos skaitytojas, pasipiktinęs priekšiniu neobjektyvumu ir „šeimynišku“ pačios Lietuvos Rašytojų Draugijos pirmininko elgesiu. Nepaslapstis juk, kad tokie kuriozai premijų skyrimui pasitaike chroniškai ir juose buvo galima lengvai įmatyti tam tikrų, nieko bendra su literatūros vertinimu neturinčių, tendencijų.

Netiesa, kad prieš komiška visuotinių premijų nubsavimą rašytojai nebuvo pasisakę. Tokių priešingų balsų pasirodė spaudoje, jie pasiekė ir Draugijos pirmininką bei valdybą, tačiau buvo labai panašiu „visuotiniu balsavimu“ atmeti. Kitaip tariant, juos atmetė ta pati „dauguma“ kuri ir atliko kurioziškuosius balsavimus dėl premijos skyrimo.

Į klausimą „kuo ji kalta (t.y. Tulauskaitė), kad už ją rašytojai papalsavo?“ galėtume atsakyti, kad iš tiesų, kaltininko niekas neišjojo poetės asmenyje tačiau,

Kelios esminės pastabos, liečiančios „Triukšmą dėl premijų“

HENRIKAS NAGYS

kad tokia kaltė nebūtų kritusi ant pirm., jau sunkiau teigti. To nepasakė Jūsų korespondentas. Jau grynai teisiškai balsų surinkimas suinteruosto asmens bute, balsavimo kortelės nepažymint jokių išskirtinų žymenų, nėra pateisinamas dalykas. Juoba, kad paties pirmininko nesivaržymas atitinkamai nuteikti „balsuotojus“ yra žinomas jau nuo seno ir šiai procedūrai suteikia dar liūdnesnio aspalvį.

Jūsų pranešėjas, atrodo, yra menkai domėjisės jo minima Nobelio literatūros premijos paskyrimo Churchillui eiga bei po to sekusiais atgarsiais Europos (ir amerikiečių) literatūrinėje spaudoje. Netiesa, kad nebuvo jokio protesto. Jaunieji Švedų karališkosios akademijos nariai buvo pasitraukę iš posėdžių, tokį politinį motyvuotą skyrimą pasmerkė visa Europos spauda (Churchillis tėra paprašęs kelis grynai literatūrinius — tačiau neiškilusius — veikalus), o ir pats premijos gavėjas, nepaslapstis, laukė ir tikėjosi Nobelio taikos premijos, o ne literatūrinės. Pagaliau, ar vienu — kad ir didesnio masto — neobjektyvų pasielgimui galima pateisinti kita, mūsų? Klaida lieka klaida ir neteisėbė — neteisėbė, nežiūrint kiek kartų būtų jos kartojamos.

Lietuvių Enciklopedija netik išėjo „gelbėti situacijos“, bet labai įsakmiai išreiškė didelės mūsų kultūrininkų dalies nepasitenkinimą Rašytojų Draugijos valdomųjų organų savotiška veikla, o taip pat grąžino literatūrinėms premijoms jų, nuolat labiau smunkanti, prestižą. Vargu ar Lietuvos Enciklopediją ga-

lim apkaltinti organizuota mažos grupelės veikla arba ir triukšmo kėlimu, nes ir LE jury komisijos sąstatai (sudarytas tikrai iš įvairių įsitikinimų asmenų o taip pat neabejotinų literatūros specialistų), ir jos skyrimo akto tekstas yra verti šios visuotinės kultūrinės institucijos atsakominguo jausmo reikšmės ir svorio.

Kad Terros leidykla būtų nustojsi pasitikėjimo savo tariaimai neobjektyvia elgsena („... labiau pasisakė už Katiliškį...“) yra jau grynai Jūsų straipsnio autoriaus išmislas. Terra buvo korektiška premijos įteikimo rengėja, o kad jai vadovaujantis asmuo privačiai turi teisės susidaryti nuomonę apie literatūros kūrinių vertę, vargu ar kas gali ginčyti. Kiekvieno atveju, nei vienas objektyvus to vakaro stebėtojas neįstengė matyti Terros vienokios ar kitokios laikysenos. To pav. negalima pasakyti apie LRD pirmininką.)

Lygiai taip pat žurnalistinės etikos ir objektyvumo nepaisoma, tvirtinant, kad „kiek susigaudome iš spaudos“ vakaro metu būvę daug netvarkos. Tikrai vienam „Drauge“ ligi šiol skaitėme tikrai retą neobjektyvumo rašinį apie įteikimo iškilmes. Paliekame to dienraščio repor-

terio J. Pr. sąžinei pateisinti jo išgalvotus faktus apie saujelės keltą triukšmą etc., tačiau nesuprantama kodėl „Darbininkas“ turėjo tai pakartoti. Salėje jokio organizuoto triukšmo nebuvo, nebent tokiu galima pavadinti tikrai spontaniškai absoliutinės publikos daugumos sukeltais ovacijomis Lietuvos Enciklopedijai, jos premijos įteikimo akui bei rašytojui Mariui Katiliškiui. Ovacijos kėlė salę, taigi, patys skaitytojai (kurie, čikagiečių tvirtinimu, niekada tiek gausiai į premijos skyrimo iškilmes nebuvo susirinkę), niekieno nederiguojami (matėme lygiai entuziastingai plojančius studentus, senus veteranus profesorius, moteris ir merginas, kunigas etc.), niekieno nepakurstyti. Pagaliau, tie patys skaitytojai ten pat surinkę 500 dolerių dovaną, ir ją įteikė M. Katiliškiui, parodė kiek skaudžiai jie pajautė, ipročiu tapusį premijinį Rašytojų Draugijos fiasco. Keista, kad vieton džiaugsmo tokia mūsų skaitytojų gyva reakcija ir tikru rūpesčiu savo literatūros kokybe, mes ieškome tuč tuojau (kartu su kaltininkais) smulkių juokelių (jūsų aprašinėtojo žodžiais tariant „šaukti geval“) ir bandomė viską paversti vėl vienu kromeliu, nevertu nei dėmesio, nei atitinkamų išvadų. O būtų geriau, jei pabandytume Rašytojų Draugijos pirmininkui priminti, kad tokie skaitytojų pasisakymai nėra mažiau reikšmingi lietuviškos knygos likimui už Lietuvos Enciklopedijos ir kritikų žodį.

(Redakcijos pastabas dėl šio straipsnio žiūr. 6 psl.)

Prudencija Bičkienė išplaukė Italijon

Gegužės 16 Italijon išplaukė solistė Prudencija Bičkienė ir šios vasaros sezono dainuos Milano bei Florencijos operose.

Apie ją esame rašę Darbininke. Ją ir dar kitus septynis dainininkus atrinko American Opera Audition Ass. ir pasiuntė Italijon operos debiutu.

Italijon jau kuris laikas vyksta jaunų dainininkų varžybos. Atrinkamos geriausios jėgos ir leidžiamos jiems pasireikšti operoje. Šiuo pavyzdžiu pirmą kartą suorganizuota ir Amerikoje panašus dainininkų atrinkimas. Pradžioje buvo net visas 1000; iš jų buvo parinkta 26 ir pasiųsti į Cincinnati, kur jie du mėnesius lavinosi ir mokėsi, dainavo įvairiose programose ir net per televiziją. Kovo mėn. iš jų atrinkti 8 geriausi dainininkai, kurių tarpan pateko ir Prudencija Bičkienė.

American Opera Audition Ass., norėdama padėti jauniems dainininkams, išsiuntė juos Italijon, sumokėdam kelionės iš-

Solistė Prudencija Bičkienė

laidas, duodama pilną pragyvenimą ir pasamdydama visus reikiamus mokytojus. Birželio 15 jie pradeda savo darbą Milane kaip amerikiečių geriausių dainininkų grupė. Vasaros sezono stato dvi operas — Tosca ir Bohemą. Visuose pagrindiniuose vaidmenyse bus amerikiečiai

KANAUNINKO MYKOLO VAITKAUS SUKAKTIS

Gimė Lietuvoje, Kretingos apskrityje, Gargždų miestelyje, 1883 metų spalio 15 (27) dieną.

Mokėsi 1892—1895 Gargždų pradžios mokykloje, 1895 — 1899 — 1903 Liepojos gimnazijoje, 1903—1906 Kauno kun. seminarijoje, 1906—1908 Peterburgo dvas. akademijoje, 1908 — 1909 Innsbruko universitete teologijos fakultete.

Kunigo darbą dirbo 1909 — 1913 Telšiuose vikaru bei kapelionu vyrų gimnazijoje, mergaičių progimnazijoje, keturklasėje miesto mokykloje ir dviejose pradžios mokyklose.

1913 — 1914 Kaune draug su būsimuoju arkivyskupu Juozapu Skvirecku redagavo dvasiaitinių kunigam žurnalą „Bažnytinė Apžvalga“.

Pirmojo Pasaulinio karo metu, nebegalinat Kauno tvirtovę besidabuti, išvyko į Smolenską, netoli Maskvos, ir ten draug su būsimuoju Panevėžio vyskupu K. Paltaroku, kun. Baroku, kun. P. Puškui, būsimuoju generalvikaru bei prelatu Kazimieru Šauliu, prisidėjo prie katalikų pabėgėlių, lietuvių bei lenkų, dvasios reikalų aprūpinimo, vienart paruošė spaudai Chaignono meditacijų lietuvišką vertimą (keli tomai).

Karui besibaigiant, 1918 metų liepos mėnesį su daugeliu kitų tremtinių grįžo vokiečių okupuotą Lietuvon ir žiemos pradžioje įstojo darbuotis šv. Kazimiero draug. centre Kaune, kur ir pasilikė iki 1940 metų liepos pradžios, kada bolševikų okupuotą valdžią jį pašalino iš tos draugijos pirmininko vietos, pastatydamą į jo vietą žydą Kleiną.

Šv. Kazimiero draugijos kun. M. Vaitkus iš pradžių redagavo mėnesinį kunigams laikraštį „Ganytoja“ ir populiarių mėnesinių laudies laikraštį „Žvaigždė“, o netrukus gavo būti draugijos valdybos sek., o nuo 1927 metų ir draugijos reikalų vedėju, kol 1938 metais mirus buvusiam ilgamečiui draugijos pirmininkui prel. Aleksandriui Dambrauskui, liko išrinktas tos draugijos pirmininku ligi bolševikams jį pašalinant.

Nuo 1925 metų teko jam būti ir draugijos leidžiamųjų knygų redaktoriu — taisyti kalbą, daryti korektūras. Tuo būdu per jo rankas perėjo kokie trys šimtai knygų. Tuo pat laiku jis parašė bei išleisdino per šią ir kitas leidyklas eilę savo knygų — tarp kitko savo lietuviškai išverstuosius š. Augustino Ispanizinius.

dainininkai, įvairiom mažesnėm rolėm, jei bus reikalas, paims iš italų jaunųjų dainininkų. (Prudencija Bičkienė Toscoje dainuoja titulinę partiją). Rugpičio viduryje pastatys Tosca, o rugsėjo mėn. Bohemą. Milane pramatoma kiekvienos operos du spektakliai, paskui su jais gastolius Florencijoje. Taip pat pramatomas koncertas Romoje. Jei susidarys galimybės, visi koncertai bus nuvežti ir į Briuselio parodą.

Iš aštuonių išrinktųjų daininkų vieni jau išvažiavo, kiti iškelsiu gegužės gale. Prudencija Bičkienė, norėdama dar aplankyti kitas Europos vietas ir Milane susitvarkyti, išplaukė kiek anksčiau. Visi dainininkai jau yra paruošę savo partijas. Milane, vadovaujant prityrusiems mokytojams ir dirigentams, bus tobulinamasi ir atbaigiamas pasirošimas.

I Ameriką grįžta tik spalio mėnesį. Čia juos vėl globos American Opera Audition Ass. per visus metus, sudarydama sąlygas koncertuoti, ieškodama vietos operose.

Atvykus į New Yorką, Prudencija Bičkienė buvo trumpam sustojusi pas savo mokslo draugę Janulevičienę, kur jos palydėti susirinko keletas bičiulių.

Reikia džiaugtis Prudencijos Bičkienės laimėjimu ir palinkėti, kad kuo geriausiai dainuotų Italijoje, o sugrįžusi pasiektų Metropolitan operą.

Kan. M. Vaitkus

Vienkart su darbu šv. Kazimiero draugijoje, nepasiliko svetimas pastoraciniam darbui: nuo 1929 metų iki 1940 dės t religijos dalykus Kauno meno mokykloje, vėliau akademijoje, o nuo 1936 iki 1944 rudens buvo profesorium Kauno kunigų seminarijoje, kur dėstė visuotinę literatūrą, lietuvių, rusų, ir vokiečių kalbą, o kurį laiką ir estetikos kursą. Tuo pačiu laiku (o ir anksčiau, ir vėliau) plačiai dalyvavo lietuviškų (ypač katalikiškų) laikraščių skiltyse. 1938 pakeltas į garbės kanauninkus.

Bolševikų ir vokiečių okupacijų metu dirbo Kauno kunigų seminarijoje. Bolševikams antrą kartą Lietuvą okupuojant, 1944 metais pasitraukė į vakarus. Per vieną į Linzą pasiekė Regensburgą. Regensburgo vysk. M. Buchberger paskyrė vikaru — padėjėju senam Lindkircheno klebonui pačiam vidury tarp Regensburgo ir Muencheno. Ten 18 mėnesių išbuvo pas vieną vokiečių ūkininką Pimmersdorfe, kasdien pėsčias eidamas pusantros mylios į bažnyčią mišiu laikyti. Nuo 1946 metų rudens vylkupas perkėlė arčiau Regensburgo, į Kelheimą, kapelionu apskirties ligoninėje, kur išbuvo iki 1951 metų balandžio, kai gavo leidimą atvykti į JAV. Providencijos vysk. McVinney teikė pasiskirti pirma į Pawtuoket St. Mary's parapiją trečiuoju asistentu, o paskui į Peace Dale Re-

teat House kapelionu. Čia kapelionauja jau aštuntus metus, džiaugdamasis, kad gilioj senatvėj gali pagaliau atsilsti, ramiai atsidėti savo studijoms bei raštų darbams, o tuo tarpu, progaį pasitaikius, nuvykti į Hope Valley pasakyti pamokslą ir paklausti išpažinėčių vietinių gausingų lenkų arba namie kokio vokiečio, o kas savaite nuvykdamas į kaimyninį Wakefieldą kalausyti tenykščio St. Francis konvento vienuolių seselių išpažinėčių.

Bebūdamas Peace Dale, kan. M. Vaitkus, a. a. mons. C. J. Hollando raginamas, išvertė jo veikalą „The Shepherd and his Flock (tik mons. Hollandui mirus, nebebuvo galima vertimo išleisti, neturint lešų), taip pat Peace Daleje išvertė tėvams Pranciškonams iš vokiečių į lietuvių kalbą didelį meditacijų veikalą, apie pusantro tūkstančio puslapių. Čia pat išleisdino tris savo lyrikos rinkinius, dvi novelių knygas ir seminarijos atsiminimų knygą „Mistinaime Sode“.

Literatūrinį darbą kan. M. Vaitkus pradėjo 1906 metais. Pagrindinė jo sritis yra lyrika. Lyrikos rinkinių yra išleisdines 7, priruoštų spaudai dar turi 4. Lyrikos poezijos yra daug išvertę į lietuvių kalbą iš įvairių kitų kalbų. Jo paties lyrikos yra šiek tiek versta į rusų, lenkų ir anglų kalbas.

Salia lyrikos, M. Vaitkus kultivuoja ir epinę poeziją. Atskiromis knygomis yra išleista trys jo poemos. Bet ir prozinė novelistika nėra jam svetima: yra išleides tris romanus, vieną trumpesnę novelę ir vieną trumpą apsakymų knygą.

Yra bandęs ir dramos. Viena jo drama yra gavusi valstybinę Lietuvos premiją, viena „Blai-vybės“ draugijos premiją. Dar dvi yra išėjusios atskiromis knygomis.

Turi dar spaudai beveik visai paruoštų kelias novelių knygas ir keletą atsiminimų kygu. Be to, kai kurie jo rankraščiai yra likę Lietuvoje, kada reikėjo jam iš ten pasisilinti, o nebuvo įmanoma jų su savim pasiimti. Tie rankraščiai gal bus žuvę.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Romą Viesulą paminėjo mėnesinis meno žurnalas, leidžiamas Paryžiuje, JAV meno apžvalgos skyriuje. R. Stevens rašo, kad Viesulo kūryboje yra surrealistinio mistiizmo bruožų su apokaliptinėmis vizijomis. Toliau nurodomi kai kurie paveiks-lai, sakoma, kad jis gimęs Lietuvoje, mokslus ėjęs Paryžiuje, aktyviai dabar besireiškiąs Amerikoje. Jo kūrinių esama įvairiose kolekcijose, galerijose. Įdėta vienas paveikslas — Laiškas.

● V. Vokietijoje C. Bertelsmann leidykla išleido Europos tautų liaudies pasakų rinkinį „Auksinė grandinė“ (Die goldene Kette). Iš viso sudėtos 43 pasakos, jų tarpe ir viena lietuvišką „Auksio plaukelis ir auksas žvaigždėlė“, paimta iš Ch. Jurkschat „Lietuvių pasakos ir pasakojimai“, išleita 1898 Heidelberge. Pasakas parinko Gottfried Henssen, iliustravo Gerhard Ulrich, 278 psl. Iš kitų tautų yra pasakų iš Norvegijos, Danijos, Maltos, Švedijos, Latvijos, Škotijos, Graikijos, Vengrijos, Ispanijos, Prancūzijos, Airijos ir Vokietijos atskirų vietovių. Knyga skoningai išleista ir gausiai iliustruota, daug kur spalvoti.

● Pulitzer premijos šiemet atiteko: už romaną — James Agee, drama — Ketti Grings, poeziją — Robert Penn Warren, muziką — Samuel Barber, biografiją — Douglas S. Freeman (jau miręs), istoriją — Bray

Hammond; visa eilė premijų paskirta žurnalistams; Amerikos reikalams rašiusiems — Reiman Morin, Clark Moltenhoff, vietos reporterio — George Beveridge, redaktorių — Harry S. Ashmore, komentatorių — Walter Lippmann, fotografų — William Beall, karikatūrų — Bruve M. Shanks; įvertindami vietos informacijos tarnybą, geriausiu laikraščiu pripažino „The Arkansas Gazette“; užsienio žinių tarnybą — „The New York Times“.

● Dr. Marijos Gimbutienės knyga „Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art“ jau išėjo iš spaudos. Išleido Amerikos Folkloro draugija Philadelphiaje, patys spausdinimo darbai atlikti Indianos universiteto antropologijos, folkloro, kalbų tyrimo skyriuje. Knyga turi 148 psl., gausiai iliustruota lietuvių liaudies meno pavyzdžiais.

Per 1000 egz. knygos išsiusta bibliotekoms ir mokslo įstaigoms. Kas norėtų įsigyti, galėtų rašyti autorei: Peabody Museum of Archaeology, Harvard University, Cambridge 38, Mass. Kaina 3 dol.

● Ciurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma ukrainiečių dailininkų paroda, kuri tęsis dvi savaites. Dalyvaus 15 dailininkų.

Petro Kiaulėno reprodukcijų knyga

Neseniai pasirodė Petro Kiaulėno kūrinių applanas, kur sudėta 11 spalvotų reprodukcijų (įskaitant viršelį — 12). Paveiksai priklijuoti ant atskirų lapų ir pati įžanga atspausa atskiruose lapuose.

Įvadą parašė Gordan Brown, meno kritikas. Iš įžangos matyti ir leidinio tikslas — juo norima atžymėti pomirtinę P. Kiaulėno parodą, kuri buvo peiretais metais Paryžiuje. Įvadas nuosaikiai parašytas, duodama prancūzų spaudos ištraukos, įvairių kritikų vertinimai ir atsiliepimai ir suvedama į P. Kiaulėno kūrybos išryškinimą. Iške-liama jo gilus gamtos pažinimas, jo kolorito turtingumas ir pagauanti dvasia, kuri gieda himnus gamtai, aptariami portretai, gamtovaizdžiai ir kitos dailininko savybės. Įvadas sudaro pilną Kiaulėno kūrybos vaizdą ir duoda jom įvertinimą.

Pats applanas išleistas labai skoningai ir tvarkingai. Reprodukcijos atspausdintos Paryžiuje, kiti spaudos darbai atlikti čia vietoje. Pačios reprodukcijos liudija, kokia puiki meno spauda Paryžiuje. Išgautas visas spalvinis turtingumas su subtiliais niuansais. Nors parinkta tik 12 paveikslų, bet jie pilnai pavaizduoja P. Kiaulėno kūrybą. Yra čia portretų, gamtovaizdžių, naturmortų. Daugeliui paveikslų reprodukcinis sumažinimas kenkia, juos suspau-džia ir nužudo pulsuojančią gyvybę. Šiuo atveju — ir nedideliam formate (daugiausia 5-7 colio) pasirodo visi dailininko kūrybiniai privalumai, trykšta tas pats entuziasmas, jo giesmė gamtai.

Petro Kiaulėno piešinys, E. Rochfordo portretas.

Halina Mošinskienė

Laiškas iš Brazilijos

Pavasarinis šauksmas

Šis laiškas redakciją pasiekė, jau išleidus Motinos dienas skirtą puslapį ir praėjus tai mielai šventei. Tačiau laiškas lieka aktualus, kaip lieka nemari motinos meilė. Autorė dar savo laiške iškelia mintį nepamiršti lietuvių motinų Sibire. Jas prisiminti labai tinka birželio tamsios dienos — pirmieji masiniai lietuvių trėmimai.

Kai ateina pavasaris, kiekvienam grįžta prisiminimas žieduose skęstančių sodų, šakose besisupančių varnėnų, šlovinančių pabudusią gamtą. Šmėkšteli praeities vaizdai, jaunystė, prabėgusi gimtosios pastogės praeiglobstyje, ir nejučiomis lūpos taria šventą žodį "Mama..."

Laimingas tos motinos, kurios apsuptos savo vaikų, pasiima gyvenimo saulėlydį. Laimingi tie vaikai, kurie išskrenda iš gimtosios pastogės palydėti motinos palaiminimo ir kurie šiandien dar stiprinami švelnios motinos meilės. Kas mūsų nenorėtų palenkti savo motinai visas dangaus žvaigždes, jei šiandien ji dar gyva? Kieno blakstienoje nepakimba sunki ašara, prisiminus savo motulę, tyliai gulintį smėlių kalnelyje? Pagalvojęs — nerasi žmogaus, kuris paniekintų savo motiną. Be motinos nebūtų žmonijos. Balta, tamsi ar visai juoda ji eina per gyvenimą nuolanki, susirūpinusi. Jauną gražią kakta vagoja gyvenimas, bet artai svarbu!... Su pirmu kūdikiu verksmu ji užmiršta save. Ilgos nemigo naktys, dienos be provaisčių, viskas atiduodama už vieną kūdikio šypseną, tą džiaugsmingą šypseną motinai. Juk ir Dievas atėjo į žmones per Motiną.

Gerasis žmogau o ar tu ją pagarbina? Ar pagarbina savo motiną kurį per kančią tave atidavė pasauliui?...

Pasaulis platus beribis žmogaus mažytei akiai bet pasiekiamas jo širdžiai. Širdį pasirinko Dievas kaip savo būstinę. Žmogaus širdį stengiasi nugalėti ir piktasis pradas, kurį Viešpats paliko žmogui išbandyti. Ir taip ji svyruoja tarp gėrio ir blogio toji paprasta žmogaus širdis. Ir štai visai nelauktai į ją pasibeldžia ranka, prašant išmaldos. Tik labai kuklios išmaldos tiems, kurie nebegali, nebeturi, jėgų kovoti dėl savo ir savo vaikų gyvybės.

Prieš akis atsiveria gyvenimo tikrovės lapai ne kur kitur, tik tavo apstatytame gražiais baldais kvepiančiame žiedais rožinės spalvos apšviestame kambaryje. Verčiasi tie lapai, tau žmogau, besėdint minkštam fotelyje, klausant pusiau užkimusio balso kuris taip nuosirdžiai stengiasi įtikinti. Prieš tave du stiklai gėrimo, gėrimo, švelniai palūben nuinguotą cigarėtės dūmas ir rožinė prietemo neryškiai formuojasi vaizdas.

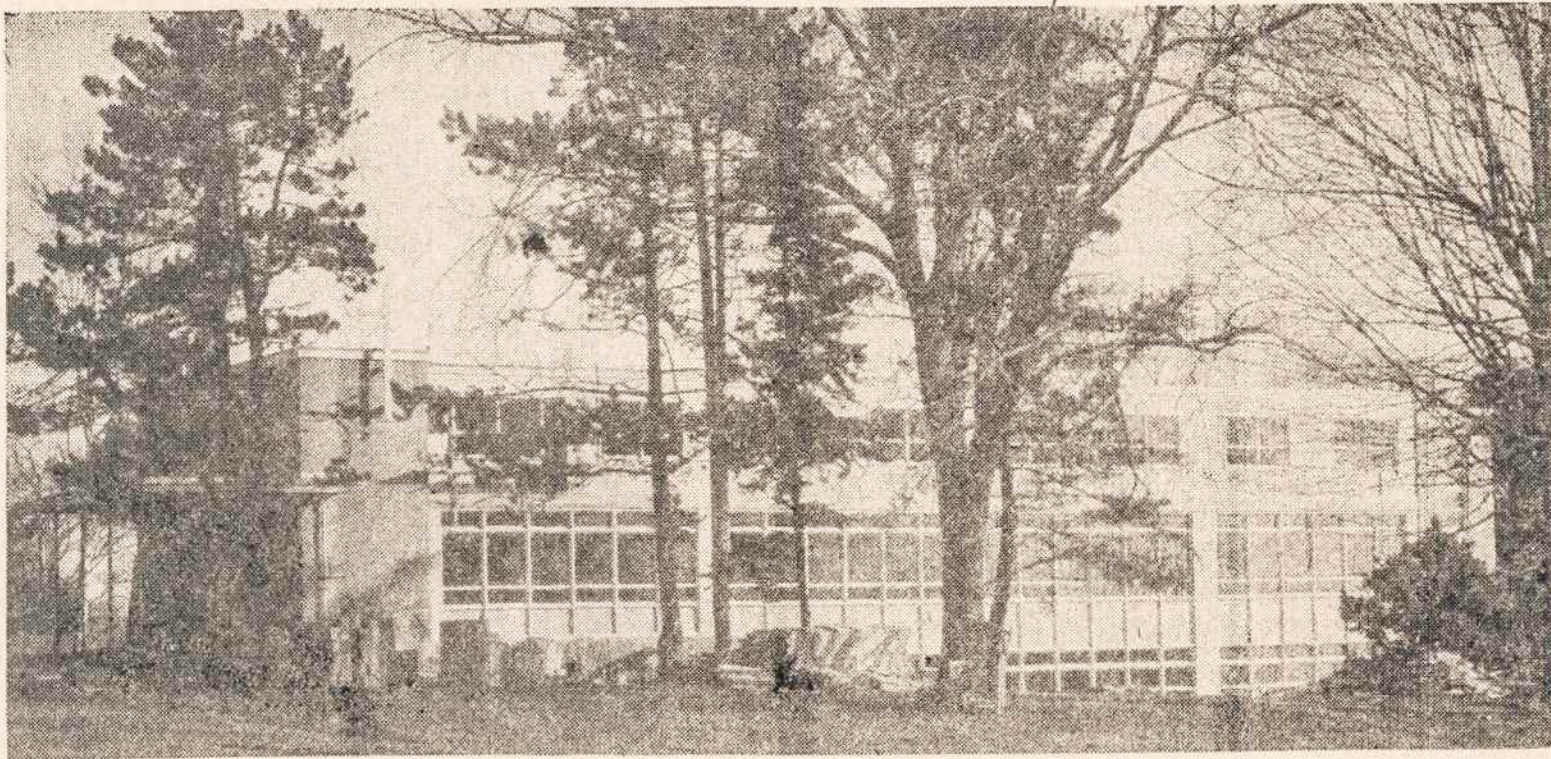
Štai palaidotas šeimos tėvas. Aštria strėlė išmigo kryžius tolimo Kazakstano juodžemin. Būrelis žmonių, apsisiautusių pil-

komis siūtinėmis pilkais žvilganiais palydėjo paskutinį žemės grumstą. Bet išžiūrėjus į jų tarpą, staiga išsiskiria jaunas veidas moters, glaudžiančios prie savęs du vaikučius. Jų veiduose (tu jauti!) ne tik ašaros, bet ir ta ką žmogus vadina — skausmas. Lygiai tas pats skausmas, kurį jautė Dievas mirdamas ant kryžiaus... Už ką?... Už mūsų nuodėmes. Ir taip jie liko vieni, visai vieni palikti likimo valiai. Niekas jų neapamena, niekam jie neberūpi. Gal būt primityvi kalmuko širdis jiems kada nors išties tokią pat primityvią ranką, bet lygiai skurdžią vargo nualintą. Gyvenimo gija tokia gi ilga ir kalmuko ranka jos nebegali išlaikyti... Ir ta gija pasigriebs kažkas per tolimus erdvės plotus atneša pas tave, kloja po tavo kojomis rožinę perpildytą svetainę ir staiga tu susimąsti, vienu akimirksniu perbėgi savo gyvenimą. Prisimena šventas žodis "Mama". Žodis užmirštas jau seniai dartinis butyje. Ir matai save, kaip glaudiesi prie sugniūžtintos motinos, laidojant tėvo palaukus. Glaudies ir jauti kaip skausme silpsta jos širdis ir staiga išsiveržia iš tavo lūpų skausmingas riksmas: "Mama nepalik mane!"... Tas griaudus šauksmas nuaidi taip toli ir lieka be atsako ir nerime pradeda blaškytis tavo širdis... O priešais štai ištiesta ranka prašo: "Padėk tėvyneje kenčiančioms motinoms ir našlaičiams..."

Zmonių užmirštieji keliai, štai keliai. Jų eilės tokios gausios ir jie visi tiesia rankas į mus ir į tave ir į mane, į mus visus. Ir nublinksta rožinė šviesa kambaryje, išgaruoja gėlių kvapas, širdį apima toks neišsakomas liūdės pasijutęs bereikšme dulkė skausmų jūroje... Tačiau užsispyrusi ranka vis dar prieš tave laukia. Ar begalima atsilaikyti? Ne. Ir štai iš stalčiaus išsmunka dailus čekio lapelis, jame rašai sumą ir Balfo atstovo vardą. Tėbūnie, tėbūnie nubraukta ašara nuo nelaimingos našlės skruosto... Ir vėl grįžta rožinė spalva į tavo kambarėlį, vėl pakvimpa žiedai tik ką prasiskleidę ir jauti kaip širdžiai lengva, lengva ir gera, o iš tolo tau šypsoji tavo motinos geros akys ir jos lūpos švelniai šnabžda: "Sūnau tu tikrai esi mano sūnus!"

DETROITO tautinių šokių trupė — Silainė.

KENNEDYPORTE baigiami įrengti sv. Antano gimnazijos rūmai. Pašventinimas bus liepos 13 d.

Šilainė - gimtosios žemės relikvija

Detrito lietuvių tautinių šokių grupė

Be gi tu paliksi, tu pilka šilainė,
Škaplieriun motulės andai įsiūta.
Su tavim atminsiau žiogrėlius ir dainą
Ir jauniausią sesę, laistančią rūtas.

Guodės taip kadais poetas Aistis, minėdamas iš namų išėjusį brolių, kuriam motina škaplieriuosna siuvo pilkos tėviškės žemės žiupsnį. Poetas jautė, kad nedaug tegalima šilainės su saviu pasiimti, jis ir klausė: "Ar gi ten, už marių, bus tau jos gana?" Šiame klausime skambėjo beveik ir atsakymas — ne. Patį atsiskyrimą nuo savo žemės lengvins tikrai, kad jos dalelę "prie širdies jausi, ir tau bus jau linksma"...

Džiugina mus kiekvienas trupinėlis savo žemės, nebūtinai šilainės pavidale. Suvirpa širdis, lietuviška daina išgirdus. Ilgiau sustojus ties lietuvišku peizažu, dailininkų parodoj; mus jaudina gintaro gabalėlis iš Baltijos, su džiaugsmo ašaromis stebime lietuviškus tautinius šokius.

Situo lietuviškos kultūros trupinėliu teko džiaugtis ir pirmą gegužės šeštadienį per Detrito lietuvių tautinių šokių grupės pavaršio vakarą. Regėjai, kad kažkas atsivežė iš namų lietuvišką judesį, išraiškingą ir prasmingą, su meile nešiojo visa tai širdyje ir perdavė kitiems, kaip ta motina šilainės škaplieriui siuvo. Jautė, kad tas jaunų šokių būrelis myli savo kraštą, myli savo tautos papročius, tradicijas, kad tuo metu, kai vie-

čiau minėtus šokius puikiai lygiuodami, nesurikdami, stengdamės būti kuo išraiškesni. Niekam joks raištis neatsiršo... Kartais norėjosi daugiau žaismingumo, išdykumo "čigonėlyje" ar daugiau linksmesnių veidų tryptiny, tačiau, gėrėtis reikią sadutės rimtumu, iškilmingumu. Šokiams grojo jaunutis, bet gabus akordeonistas Vyt. Marčiukaitis.

Blandyčių trio dainavo per mikrofoną, kuris buvo per stipriai nustatytas ir skaldė sąskambį. Seserys — gražių balsų. Ypač sodrus altas — Elena, kuri dainavo ir solo. Visos dainos publikos buvo šiltai priimtoms.

Išgirdom ir pamatėm ir Arnoldą Vokietaitį. Jo balsas malonus ir sodrus, dainavimas gražus. Nuosirdžiai publika sutiko ir jo gestikuliaciją bei visą scenoje "gaspadoriavimą". Tokio vakaro programoje tai nerėžė akies. Gal tik Mefisto arijoje pabaiga buvo per velniška.

Nemaža dalį programos užėmė ir krikštynų aktas, kurį pravedė P. Petraitis. Iš jo sužinojom, kad "naujagimis" jau 9 metų, kad visą laiką žingsnelį žengti mokė mokyti. Galina Gobiėnė, kad be to 26 žmonių būrio (tuo metu scenoje išstato ir krikšto belaukančio) per 9 metus šoko dar 40 šokių, kad dviejų jau ir gyvųjų tarpe nebė-

ra. Girdėjom, kad grupė šoko ne tik saviems, bet ir amerikiečiams. Ir didžiomis progomis, kaip R. Kryžiaus suvažiavine, per 250 metų Detrito sukaktį ir t.t. Sužinojom, kad kartą visą salę sustoję pagerbti lietuviško malūno.

Krikštėnė buvo M. Kučinskienė, rašyt. Alė Rūta, mokyti. J. Pečiūrienė, dr. V. Majauskas, mokyti. Vl. Pauža ir Br. Polikaitis. Vyriausi amžių kūmai — M. Kučinskienė ir Vl. Pauža už juos grupės vadovai juosta per petį su vardu "Šilainė", visi kūmai pasirašė ant "metrikų". Alė Rūta ir dr. V. Majauskas dar ir linkėjimus išklojo. Krikštės vyko vidury programos.

Malūnui nustojus sukstis, į sceną ėjo gėlės (jų nestigo ir dainininkams ypač kad anie ir bisų nesigailėjo) ir sveikinimai. Tėviškai pasveikino LB Detrito apylinkės pirmininkas L. Heiningas, pasidžiaugdamas tokia gražia šeimynėle. (LB. jau kuris laikas kaip šokių grupei padeda). Rastu sveikino kirbinė organizacijų ir šokių grupių. Krikštėnė P. Petraitis įsimaginęs viską perskaitė publikoje sklido pintas gandas: Lai ku pradėjo, nelaiku užbaigė... Tai už mirštant, tenka džiaugtis šio vakaro surengimu ir visa Šilainės grupės veikla ir palinkėti, kad kita pavasarį dar miksletais pakinkiais ir linksmesniais veidais atšoktų savo dešimtnetį!

P. Nafas

Marijos jubiliejinė šventė Putnam, Conn.

Nekalto Prasidėjimo seserų rengiama jubiliejinė Marijos šventė įvyksta ateinančią sekmadienį, gegužės 25. Sv. Mišias auko ir pamokslą pasakys iš Romos atvykęs vysk. V. Padolskis. Šventė rengiama ryšium su Siluvos Marijos 350 metų ir Liurdo 100 metų jubiliejais. Sv. Tėvas yra paskyres visuotinus atlaidus tos šventės dalyviams ir tiems, kurie po to aplankys seselių Marijos garbei skirtą šventovę Putnam, Conn.

Ta proga norime priminti Chicago rėmėjų seimo, įvykusio balandžio 20 nutarimus. Juose kviečiama:

1. Isijungti į N.P. rėmėjų organizaciją;
2. rūpintis kongregacijos augimu, padedant pažadinti daugiau pašaukimų tarp lietuvių;

čių, kurios papildytų kongregacijos seserų eiles;

3. padėti seserim išmokėti skolas, pasidariusias bestatant Marijos šventovę Putnam, Conn.

4. maldomis ir aukomis padėti rėmti kilnius seserų darbus.

Zinodami seserų dideles pastangas katalikybės ir lietuviybės palaikymo dirvoj, rodykime joms nuolat savo palankumą. Pirmą artimiausią tam progą yra gegužės 25, kai įvyks jubiliejinė Marijos šventė ir sykiu seserų rėmėjų metinis seimas. Laukiami ne tik artimieji kaimynai, bet ir tolimesni, nes keliai jau yra geri ir gerai jausimės, praleidę dieną gražioj gamtoj, sykiu isijungdami ir didžiū jubiliejų minėjimą ir kilnių darbų rėmimą.

K. Mė.

IŠ VISUR

• Vysk. V. Padolskis Marijos jubiliejinėje šventėje gegužės 25 Putname, Conn., parakys pamokslą ir vadovaus Marijos garbei procesijai, kuri bus 3 v. p. p.

• Kun. dr. V. Balčiūnas, svečias iš Romos, Marijos jubiliejinėje šventėje gegužės 25 Putname per šv. valandą pasakys pamokslą.

• Jaunimo stovykloje prie Detrito organizuojama lietuviška biblioteka, kad per atostogas jaunimas turėtų ką paskaityti lietuviškai. Kas galėtų paaukoti lietuviškų knygų, prašom siųsti: Ada Lelienė, 15483 Ward, Detroit 27, Mich.

• Birželio tragiškų įvykių minėjimą Vokietijoje sutarta rengti drauge su latviais ir estais. Pagrindinis minėjimas įvyks Stutgarte.

• Vokietijoje lietuviškai iš Wehnen ir Diepholz stovyklų sukelti į normalias gyvenimo sąlygas prie Osnabrueck. Lietuviai kuriasi dviejuose vietose ir manoma, kad bus sąlygos sudaryti lietuvių apylinkę.

• Vasario 16 gimnazija pradėjo naujus mokslo metus. Šiomet baigė 9 mokiniai, naujų priėmė 20.

• Lietuvių kristoforų bičiulių būrelis paruošė spaudai gal pirmąjį šioje srity lietuvišką veikalėlį gilesniam sąjūdžio dvasios pažinimui, su įvadu į veikimą ir kasdienę mintimi iš T. Keller, sąjūdžio įsteigėjo, knygos "Just for today". Veikalėlis turės apie 200 psl., keletą iliustracijų, kietus viršelius. Jis skiriamas visiems labiau susirūpinusiems žmonių ateitimui, norintiems pasidaruoti dėl "geresnio pasaulio". Jam išleisti telkiaunos lėšos. Aukotojai bus surašyti knygos pirmosiose puslapiuose. Aukas prašom siųsti Lietuvių saleziečių gimnazijos adresu: Castelnuovo Don Bosco, Asti, Italia.

• Putnamo seselės išleido savo laikraštėlį — "Bendradarbių". Tai biuletenis, skirtas vienuolijos rėmėjams, kur duodama medžiagos apie vienuolijos gyvenimą ir apie pačius rėmėjus. Gegužės 25 seselės Putname rengia Marijos šventę.

AR JAU TURI?

Knyga apie sv. Pijų X apžvelgia to mūsų laikų šventojų popiežiaus gyvenimą, iškelia jo apatidžioką veiklą, duodama jo pirmoji enciklika, sielusi glimio nukrikščioninimo. Iš jos imamas ir šūkis "Visa atmaujinti Kristijai".

Kun. Jonas Petrėnas knyga parengė su dideliu kruopštumu. Jis surinko straipsnius iš knygų bei žurnalių. Straipsnių autorai yra kun. dr. P. Gaidamavičius, Tėv. V. Gidžiūnas, O.F.M., J. E. vysk. V. Brizgys, Irena Banaitytė, kun. dr. T. Narbutas, dr. A. Macina, kun. dr. K. Olsuskas, kun. dr. K. Rėklaitis, M.I.C., kun. dr. J. Vaisnera M.I.C., S. Sužiedėlis. Išleido Atetis. Kaina 3 dol. Užsakymus siųskit 8 uc adresu:

ATEITIS,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

JUBILĖJINĖ MARIJOS ŠVENTĖ PUTNAME GEGUŽĖS 25

Šventės tvarkarašis:

11 val. Šv. Mišios ir pamokslas.

12 val. pietūs. (Apie savo dalyvavimą pietuose prašoma pranešti iš anksto raštu arba telefonu — Walnut 8-5828).

3 val. p. p. Marijos garbei procesija, **Siluvos Marijos** vainikavimas, šventoji valanda.

Šventėje dalyvaus garbingi svečiai: J. E. vysk. V. Padolskis, kun. dr. V. Balčiūnas, atvykę iš Romos, o taip pat ir vienuolyno kapelionas kun. St. Yla, grįžęs iš Romos.

Šventės dalyviai-maldininkai galės pelnyti ką tik Šventojo Tėvo šiai šventei suteiktus specialius atlaidus.

Visi lietuviai ir iš visur kviečiami ir laukiami atsilankant į lietuviams taip brangios Siluvos Dievo Motinos šventę!

Nekalti kaspinėliai

(Atkelta iš 4 psl.)

REDAKCIJOS PASTABOS

1. Darbininkas balandžio 22 rašė, kad dėl šiemetinės Rašytojų Draugijos premijos "spaudoje kilo triukšmas". Čia spausdinamas H. Nagio straipsnis yra to "triukšmo" tęsinys. Triukšmo dėl to, kad užuot ramiai svarstę ir atitaisinę, kas jam rodėsi klaidinga, leidžia- si į triukšmingas frazės apie "objektyvios informacijos", apie "paprastos žurnalistinės etikos" stoką Darbininko informacijoje... Mums rodos, kad šie autoriaus teigimai yra tik pat teisingi, kaip Dirvos nr. 23 tvirtinimas, kad Aiduose nebūvo praleista H. Nagio recenzija apie M. Katiliškio knygą (ž. Aidų nr. 4). Abejais atvejais turime netiesą, apkalbą nekaltai kaspinėliai.

2. Darbininko buvo pastebėta, kad premijos "įteikimo išlaidose, kiek susigaudome iš spaudos, buvo daugiausia netvarkos". Vadinas, savo faktinėje informacijoje Darbininkas rėmėsi kita spauda. H. Nagys konkrečiai nurodo kuria. Bet ar tai Darbininko neobjektyvumas ir žurnalistinės etikos stoka?

3. Darbininkas rašė, kad Churchilui paskyrus premiją, kitam nuskriaustam rašytojui Encyclopaedia Britannica premijos neskyrė. H. Nagys to taip pat netvirtina. Tad nužėrus į šalį autoriaus straipsnio kaspinėlius ir palikus tik informaciją, atrodė, kad į neprieštarauja Darbininko esmei informacijai. Kas kita dėl informacijos žinių vertinimo. Vertinimas skiriasi.

4. Darbininko buvo neigiamai pasisakyta dėl premijos skyrimo tvarkos. Bet kadangi toji tvarka yra rašytojų daugumos priimta, laikome, jog tai jų vidaus reikalas. Jeigu mažuma tuo nepatenkinta, ji turi daug galimybių interviuoti. Bet tik ne tada, kada paaiški nepagelaujami rinkimų daviniai, o prieš tai. Autoriui priimtinesnės kitas būdas — šauktis pagalbos iš šalies.

5. Toji pagalba Lietuvių Enciklopedijos, atėjusios "padėties gelbėti", autorius primama visuotiniai (en bloc). Darbininkas teigiamai priėmė tik faktą, kad premija paskirta. Tačiau negalima teigiamai vertinti premijos paskyrimo procedūros — skirti tada, kai tam tikras rašytojas jos negavo kitur, ir rankioti jūrą komisijos narius po to, kai pati premija jau buvo paskirta. Kai asmuo ir veikalas jau parinktas, ką dar gali pasakyti komisija, kad ir sudaryta "iš įvairių įsitikinimų asmenų, o taip pat neabejotinų literatūros specialistų". Jūrą komisija tokiais atvejais jau nereikalinga. Literatūros specialistai dėl paties veikalo gali pasisakyti spaudoje, o ne premijos "skyrimo akto tekste", kadangi jų žodis premijos skyrimo jau nelemia.

KUO BALFAS PADEDA LIETUVIAM ANAPUS CELEZINIS UZDANGOS

Birželio mėnesį sueina 17 metų, kai Sovietų Rusija, okupavus Lietuvą, pradėjo pirmus masinius tremimus į Sibirą ir į šiaurės Rusiją. Kelios dešimtys tūkstančių nekaltų Lietuvos gyventojų su neįprastu žiaurumu buvo išvežti gyvuliniose vagonuose ir daugumos jų likimas iki šiol nežinomas. Kas ir kiek iš jų mirė, ar kas gyvas, iki šiol rusų valdžia nepranešė, nors daugelis iš jų jau po velėna, ir tik maža jų dalis po 15 ar daugiau metų, netekę sveikatos, kaip beverčiai invalidai buvo grąžinti į Lietuvą.

Po tų pirmų išvežimų masiniai žmonių tremimai iš Lietuvos buvo pakartoti kelis kartus rusų antros okupacijos metu, jau karui pasibaigus. Kiek viso Lietuvos gyventojų buvo išvežta, tikrų žinių neturime, bet iš tremtųjų skaičius siekia kelis šimtus tūkstančių. Jų gyvenim-

as Sibire yra sunkus, nes darbas, klimatas ir kitos sąlygos yra neįprastos ir daugeliui pakerta sveikatą, trumpina amžių, ir nemažas jų skaičius atsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Minint liūdus 1941 metų birželio ir kitus masinius lietuvių tremimus į Sibirą, turėtume stengtis ne vien reikšti jiems užuojautą ir paminėti mirusius mūsų maldose, bet ir palengvinti jų vargingą gyvenimą, nusiųsti jiems vaistų gydymui, o kur galima vilionių ir kitokių medžiagų arba drabužių.

Sykiu neturėtume užmiršti likusių Lietuvoje, ypačiai tu, kurie grįžta iš Sibiro ir pradžiai gyvenimo jiems daug ko krūks- ta — drabužių, avalynės, o ypačiai vaistų, kad dėl sunkių įsikūrimo sąlygų Lietuvoje jie nebūtų priversti "savanoriškai" grįžti Sibiran.

Balfas pasiryžęs vienu ir kitu atveju patarpininkauti, nes per Balfą galima užsakyti priemonas kaitinamais ir standartinius paketus su medžiagomis, vaistais ir vitaminais ir nusiųsti nurodytais adresais.

Prašantiems iš Sibiro arba iš Lietuvos vaistų, kur tik galima reikia priminti, kad jie atsiųstų savo vietinio gydytojo receptą, kuriame būtų nurodyta kokių vaistų ir kiek reikia ar bent nuo kokios ligos. Tuomet Balfui daug lengviau parinkti tinkamus vaistus ir, be to, gavus vaistus vietoje ir atsiimant iš pašto, esą nereikėtų mokėti muiito, jei yra vietinio gydytojo (iš anapus uždangos) receptas.

Reikia priminti, kad paskutinių laikų vaistus į Lietuvą ir į Sibirą galima siųsti oro paštu be tarpiai per J.A.V. pašto įstaigas, kas labai sumažina persiuntimo išlaidas, nes siuntimas per agentūras ir kontorą vaistų siuntimo išlaidas padvigubina.

Dr. V. Tercijonas

IEŠKOMI

Juozas Balčius, kilęs iš Kaime- liškių km. Kidulių valsč., gyvenęs Philadelphia, Pa., vėliau iš- vykęs į Maine valstybę. Žinan- čius pranešti: A. Sakal, 3026 So. 79th St., Philadelphia 42, Pa.

Domininkas Griška, Juozo sū- nus, gyv. Brooklyne, ir Griška (vardas nepažymėtas), gyv. Min- neapoly. Ieško Ignas Griška, sū- nus Juozo, gyv. Lietuvoje. Atsi- liepti: Anna Walters, 705 W. Lombard St., Baltimore 1, Md.

CLEVELAND, OHIO

Clevelande LB II-ji apylinkė Gegužės 4 naujosios lietuvių parapijos ribose įsteigta Lietu- vių Bendruomenės II apylinkė. L BCV pirmininkas St. Barzdu- kas supažindino susirinkimo da- lyvius su Lietuvių Bendruome- nės statutu. Išrinkta valdyba pa- siskirstė pareigomis: pirm. P. Mikšys, vicepirm. kun. dr. K. Širvaitis, sekr. M. Valienė, izd., J. Sadauskas, valdybos narys O. Mikilionienė; kardin. i — O. Jokubaitis; e i F. N. Nickas. Re- vizijos komisiją sudarė J. Nas- vytiš, L. Staskūnas, J. Zukas.

Naujais nariais prisirašė se- nosios kartos ir čia jau gimusių lietuvių būtent: Mrs. T. Brazai-

NIXONAS su žmona ir abiem savo vaikais sveikinamas Washing- tone prez. D. Eisenhowerio ir valstybės sekr. Dulles.

HOMESTEAD, PA.

Mirė Antanas Katilius Homestead, Pa., mirė Anta- nas Katilius, sulaukęs 79 m. am- žiaus, paliko du sūnus ir tris dukteris. Iš Lietuvos atvažiavo būdamas 18 metų.

1901 pradėjo prekiauti ir vi- są laiką vertėsi auksinių daiktų ir deimantų prekyba. Buvo šv. Petro ir Povilo parapijos narys, uolus organizacijų ir katalikiš- kos spaudos rėmėjas. Pittsburg- he įsikūrus "Lietuvių žinioms", buvo to laikraščio šerinininkas ir rėmėjas. Domėjosi visuome- niniais reikalais.

Išgijęs tik Valencia, Pa., ten senatvėje gyveno, prekybą ati- davęs vaikams.

Jo vardu prekyba dabar yra 8 ir McClure kampe. Tai di- džiausia Homestead krautuvė, kur pardavinėja baldus, elekti- nius aparatus, televizijas ir brangenybes.

Palaidotas šv. Kazimiero kapi- nės. Laidotuvėse patarnavo kun. E. Vasiliauskas. Reiškime užuojautą A. Katiliaus vaikams ir linkime sekti savo tėvo pėdo- mis.

a.s.

Skaityt. itc "Aidus" 680 Bush- wick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

PAREMKIME TUOS, KURIE MUS REMIA

Primename mieliems skai- tytojams, kad kreiptų dėme- sį į šiame laikraštyje deda- mus skelbimus. Skelbdami- si mūsų laikraštyje, jie pri- sideda prie mūsų laikraščio išlaikymo; todėl yra verta, kad ir į juos būtų atsižvelg- ta. Be to, skelbimai yra ir pačių skaitytojų patogumui: perskačius skelbimus, ne- reiks sukli galvos, kur pirkti, parduoti ar išnuomoti.

Darbininko Leidėjai.

ŽINIOS IS STOUGHTON, MASS.

Vytautas ir Morta Poškos balandžio 30 susilaukė trečiojo sūnaus. Jie turi dar du sūnus ir vieną dukterį.

Kleopas Cesnulevičius bežu- vaudamas staiga mirė gegužės 4. Velionis buvo kilęs iš Merki- nės, atvykęs į JAV 1912. Mirė turėdamas 63 metus. Stoughto- ne išgyveno 45 metus, buvo lie- tuvių klubo steigėjas. Paliko nu- liudusią žmoną Josefina ir du sūnus—Vilimą, gyv. Stoughto- ne ir Alfredą, filosofijos daktarą, mokytoją Jantį Morehead

City N.Y. Palaidotas Stoughto- no Holy Sepulchre kapinėse.

Marija Kilmonytė, 73 metų, mirė gegužės 12. Ji buvo kilusi iš Pieriškių km., Nemunaičio parap. Amerikon buvo atvyku- si 1913. Stoughtone išgyveno tik dvejus su puse metų pas pusbrolį V. Kilmonį.

Motinos diena lietuvių salėje paminėta gegužės 11. Keletas motinų su gausiom šeimom ap- dovanotos saldinių dėžėm.

Mik.

Vilnonės Medžiagos Lietuvon

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius LIETUVOJE, LATVIOJE, ESTIJOJE, GUDIOJE, UKRAINOJE IR UKRAPIACIO RUSIJOJE! Pasirūpinkite Vilnonės atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam

Motinos už vilnonės atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas suknelės Vilnonės medžiagos iš rėminių ir atlaikas pašon priemonaišiom kainom visam miestui būna šio 3 stambios krautuvės

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., cor. Delancey, NYC. GR. 5-4525
S. Beckenstein krautuvėse kaitinam rusiškai lenkiškai ir ukrainietiskai KRAUTUVES ATVIROS KASDIEN, IR SEKMADIENIAIS, ISSKYRUS SEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms. Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.
Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai. Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, auknelėms bei švarkams. Mašyotos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK

Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.
Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA
BRADDOCK, PA.

Pataisyk arba atnaujink savo namą

GALI TUOJ PADIDINTI JO VERTĘ BEI PATOBULINTI SAVO NAMĄ ŠTAI ŽEMIAUSIOS NAMŲ PATAISYMO KAINOS, NIEKAD ANKSČIAU NESIŪLYTOS

NAUJAS STOGAS

(iki 500 kvadr. pėdų)

\$39.00

Sensacingos kainos

GALITE MUMIS PASITIKETI

DENGIMAS STOGO IR SIENOS

Shingling & Siding (iki 500 kvdr. pėdų)

\$79.00

Neišleisk nei cento kol nepamatsysi, kaip pigiai gali pas mus gauti. Veltui stogo apžiūrė- jimas ir įvertinimas, be jokio įsipareigojimo. Telefonuok: EV 8-6781

Visokios rūšies STALIAUS DARBAI

Didi ar maži. Laiptai, porčiai
Specialiai žema kaina visiems darbams tik šį mėnesį

VIDINĖS DURYS

(Standartinio dydžio)

Pagaminimas, įdėjimas, užraktas

\$39.00

Sis pasiūlymas yra tik laikinas ir gali būti kiekvienu laiku atšauktas—tad teiraukis dabar Veltui nustatoma kaina — šauk: EV 8-6781

Valome garu (steamcleaning) mūrinius pastatus.
Sulaikome vandenį, kad nesiveržtų į jūsų namus.

Mes garantuojame vandens izoliavimo darbą (waterproofing) prie bet kokios rūšies pastatu Pilame cementą į plytas (tuck pointing). Staome mūrinius laiptus. Dirbame visokio tipo cemento darbus.

PARDUODAME ALIUMINIUS AUDROS IR TINKLINIUS LANGUS (PAGAL UZSAKY- MĄ JŲSŲ RĖMAMS). APSKAIČIUOJAME Veltui; TELEF. EV 8-6781.

TEBŪVA ŠALTI KAMBARIAI ŠIĄ VASARĄ IR ŠILTI ŽIEMĄ, SUTAUPANT KURO

INSULIUOK

Naudojame tik geriausią medžiagą

Mes atliekame ir kitokius darbus, kuriuos visus sunku suminėti

MANDAGUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

KREIPKIS DABAR IR TAUPIK

Prašyk ANTANO

Skambink EV 8-6781

ŽODYNAS

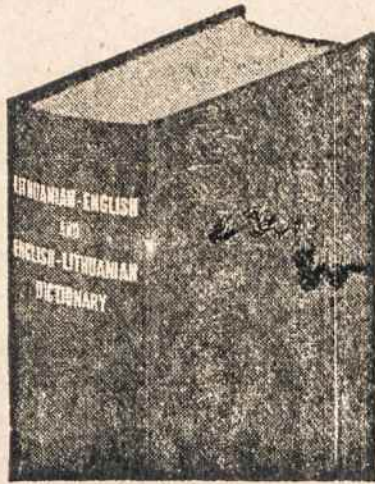
A. LALIO

Lietuvių-Anglų ir
Anglų-Lietuvių

Kaina \$14

Pinigus siųsti kartu su
užsakymu

DR. D. PILKA

546 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

SPORTAS

Didelis vakaras

Lietuvių Atletų Klubas sporto sekcija bene pirmoji pasisovė pristatyti visuomenei geriausius metų sportininkus. Praeitais metais tai praėjo su dideliu pasisekimu. Šiais metais gegužės 30, paskutinią, Saievas puošniose salėse, 260 Knickerbocker Ave., bus pagerbti geriausi sportininkai.

Paskirtoji komisija, sudaryta iš abiejų sporto klubų, Fasko bendruomenės, spaudos ir kitų atstovų, šį kartą tikrai turės sunkų uždavinį, nustatydami praeito sezono geriausius sportininkus vyrų bei moterų ir jaunių klasėse. Praeitais metais atžymėti dabar iš kandidatų eilės išskirta.

Komisija paslaptį išlaikys iki paties vakaro, kurio pradžia bus 8 v. Įėjimas vienam asmeniui 2 dol.

LSK: NY Hungarians 0:4 LSK pirmoji vienuoliktė atsisveikino su oberlyga. Nors ir teko patirti dar vienas pralaimėjimas, bet tai per daug liūdnai neuteikia. Tik iš vienu lietuvių (neskaitant Faketes) — sudaryta ekipa, sužaidė visai padariai, su didesne doze laimės ir geresniu vartininku; galėjo ir nepralaimėti LSK žaidė šios sudėties: Saveikis; Krušinskas, Starolis; Didžbalis, Daukša, Birutis; Butrimas, Remėza, Fekete, Bagdžiūnas, Klivėčka. Vengrai vėsiami žemą žaidimą, aiškiai dominavo aikštėje ir mūsiškius spaudė, bet priėję baudos liniją, daug nepėšė. Mus užsispyrusiai kietas gynimas likvidavo visus pavojus. Priešininkas neturėjo progos pasiekti šūvio. Visi 4 įvarčiai buvo nepelnyti. Grabesnio vartininko galėjo būti atlaikyti. Geras savo vietoje Krušinskas, o taip pat puikus ir Birutis, be kurio Daukša viduryje būtų visai prazuves Vengrams jau vedant 3:0 mūsiškiai nenusiminė ir antrame kėlinyje net pradėjo priešininką spausť. Neišnaudotas mūsų baudinis, apdairumo stoka, o ypač geras buvusio Vengrijos internacionalo Heni žaidimas vartuose, neleido mums pasiekti įvarčio.

Ateinantį sezoną, susiradus vartininką ir užpildžius keletą spragų, LSK gali turėti komandą lietuvišką — mūsų širdžiai brangesnė ir kišenei pigesnė.

Kas norėtų skelbtis Darbininke, prašomas skambinti

G Lenmore 2 — 6916

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS
GEGUŽĖS 30 DIENĄ, 8 VAL.

SAJEVA'S POKYLIŲ SALEJE
260 Knickerbocker Ave. (kampas Willoughby Ave.)

ruošia

KONCERTA-VAKARA

Geriausiesiems 1957 metų sportininkams
pagerbti

Programą atliks Harvest Moon meniškų šokių laimėtojai, pašokdami tango, rumba ir kt. šokius.

Visi svečiai bus pavaisinti sportininkų paruošta vakariene — švedišku stalu.

Įėjant aukojama \$2.00

Staliukai užsakomi (nemokamai) EV 2-9790

NASLAICIAM adoptuoti ir įvažiuoti į JAV panaikinta kvota sen. Charles E. Potter pastangomis. Dėl to ji aplankė Korejos našlaitis, pasiūlė pažaisti su pūse.

Atjauskim brolius ir seses tėvynėje

Audrų išvarginta Tėvyne,
Tu mums kaip pasaka graži.

Daug kartų mes esame skaitę spaudoje (ar patys pergyvenom) siaubinguosius birželių įvykius, lietuvių tautos naikinimus ir apipilėjimus, bet ypač didžiausią žalą mūsų Tėvynėje įvygdė rusiškieji bolševikai, norėdami visiškai palaužti tautą tremdami senus, jaunos ir mažus į leduotąjį Sibirą lėtai vergų mirčiai. Nemaža lietuvių su ginklu rankoje saugojo Tėviškęs sodybas, vėžamus Sibiran vadovavo, reikalui esant karžygiškai kovėsi, tikėdami išpirkti laisvę savo krauju, bet deja, prieš žymiai gausesnės jėgos nusilpnino lietuvių partizaną.

Nors ir po kelių metų beviltingo gyvenimo, lietuvių tauta liko gyva, tiek išblaškyta po plačiuosius Rusijos plotus, tiek Tėvynėje, neprarasdama savo papročių ir dvasinių savybių, bet yra skaudžiai sužeista ir mūsų broliai bei sesės laisvėje gyvenantieji turi šventą ir privalomą pareigą tas žaizdas gydyti, kiek galima daugiau duoti gyvybės savajai tautai.

Darbartiniu metu Balfui yra paskirtas didelis ir sunkus uždavinys. Be mūsų paramos jis liks bejėgis. Lai birželis būna mūsų tautos šalpos mėnuo.

Gerbiame mūsų dvasios Vadai, skelbkite rinkliavas bažnyčiose. Įvairios draugijos, organizacijos klubai ir visi kiti geros valios lietuviai, nepagalėkit cento mūsų tautai. (Tiesa daugelis iš mūsų paaukojom tūkstančius draugams ir pažįstamiems, bet nevisi yra toki laimingi. Daugel žmonių iš Lietuvos teisioginiai prašo Balfio Centro įvairių vaisių).

Kur tik yra daugiau lietuvių, darykit birželio minėjimus ir surinktas aukas skirkite kilniam

šalpos darbiui. Lai nelieka nė vieno lietuvių, neprisidėjusio savo skatiku. Parodykite saviems, kad esam nepalūžę, giliai atjauskit skaudžią tautos nedalią. Siųskim savo aukas Balfio Centru, tiesioginiai ar per skyrius.

Adresas:

UNITED LITHUANIAN RELIEF
FUND OF AMERICA, INC.

105 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.

Zanavykas

TO PLACE,
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
CALL LO 3-7291

H. W. FEMALE

EXPERIENCED COOK-
WAITRESS

desires work in Rectory, 17
years experience, have refer-
ences — RA. 1-0233.

SUMMER RESORTS

THIS SUMMER Enjoy Yourself on
Beautiful Saranac Lake, N. Y.

The Panorama Lodge invites you to
this scenic spot of America—Lo-
cated in the heart of the Adiron-
dack Mountains—with all modern
conveniences—All Sports and activi-
ties—with exquisite food—All
this and more at reasonable rates.
Write for Booklet "L", Panorama
Lodge, 88 Riverside Drive, Saranac
Lake, N. Y.

ON LAKE KEZAR
Ideal Family Resort
Directly on Lake
All facilities for Summer
of Fun and Relaxation.
Comfortable rooms, tempt-
ing meals, friendly in-
formal. \$42.50 to \$60.00
week including meals.
Write for Folder.
ANTHONY SICKLE, owner-mgr.
North Sutton, N. H.

1 2-ROOM APT., \$350 season;
3 3-room apts., \$400 season. Large.
All utilities furnished, 2 min. bath-
ing, fishing, church. Directly on
Route 213, High Falls, N. Y.

OVERLAND 7-9037

LIBERTY ART PHOTO STUDIO

WEDDING — PORTRAIT — CANDID
CHILDREN — COMMUNION — CONFIRMATION
GRADUATION — REPRODUCTIONS — COMMERCIAL

125-11 Liberty Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.

F. ERBA

Virginia 3-3605

Studio hours: 9:30 to 9, Wed. 9:30 to 6:30, Sun. 11 to 6:30

LOCUST GROVE HOUSE

HONEYMOON or VACATION

Open All Year On Rte. 209 in the Pocono Mountains

TRY TO BEAT THIS! — from \$18 per person

All sports, NEW Swimming Pool, Outdoor Dancing, Boating, Cocktail
Lounge, Rooms with or without Bath, Informal, Excellent Meals.
Catholic Churches Nearby. Booklet "L" on Request

EAST STROUDSBURG 4, PA. Phone: Bushkill 8-6643
or N. Y. C. OFFICE: OX 7-0158

AUREL-BROOK-COTTAGE,

BARRYVILLE 10, N. Y.

RAILROAD STATION, SHOHOLA, PA. Tel. 2372 22-ND SEASON

Accom. 60 guests; modern; hot and cold water all rooms; also new cabins
with private bath, \$50 weekly; showers on all floors. Overlooking Delaware
River. Excellent home cooking. Concrete swimming pool, recreation room,
softball field, near movies and Catholic Church. Rates: \$40 - \$45 Weekly.
Booklet "P". A. D. BURGESS.

Lietuvos Generalinio Konsulo
New Yorke paieškomi asmenys

Atkočiūnas, Jurgis
Babina, Petras
Balandis, Albinas ir Algirdas,
sūnus Danieliaus, iš Skuodo val.
Balčius ir jo sesuo, vaikai Kons-
tanto ir Pranės Micevičiūtės, gy-
venę Miėlinų k., Leipalingio val.
Barusevičienė, Barbora
Beita, Petras, sūn. Mykolo
Bugienė, Juzė ir duklė Gražina
Buragaitė-Oškinienė, Leokadija
ir jos sesuo Kunigienė (Kunigas)
Marcelė
Čepulis, Izidorius, sūnus Mateu-
šo
Damulis, Jonas ir Stasys, iš Ši-
lalės
Daniulaitis, Paulius, sūn. Au-
gusto
Dankeyičius, Konstantinas, sūn.
Prano
Daukša, Stanislovas, iš seniau
atvykęs Amerikon
Dovydaitis, Juozas ir Vincas, sū-
nus Juozo, iš Ropynės k., Erž-
vilko v., Tauragės ap.
Dukavičius, Juozapas, ir dukte-
rys Juzefė ir Petronėlė
Grigaliūnas, Jonas, sūnus Bene-
dikto
Gudaitis, Jonas, iš Šakių apskr.
Guzulaitis, Juozas, sūnus Liūdo,
g. 1924 m. Juodrarūdės k., Vi-
šakio Rūdos val., Marijampolės
ap.
Juknevičius, Jonas, Kazimieras
ir Stasys, turi seserį Sofiją
Juknevičiūtę, Elena, iš Šiaulai-
čių k., Šiaulėnų val., atvykusi
Amerikon pas patėvį Praną
Dambrauską
Kačinskas, Jonas, Juozas ir Vin-
cas, sūnus Felikso
Kasparaitis, Karolis, ir jo sūnus
Miklas ir Petras
Kievinas, Bronius ir Povilas, sū-
nus Jono
Kučinskis, Petras, Pranas ir
Stanislovas, sūnus Ignaco
Kunigienė (Kunigas)-Buragaitė,

Marcelė, ir jos sesuo Oškinienė,
Leokadija
Legeraitis, sūnus ir dukterys
Motiejaus Legeraičio, kuris bu-
vo kilęs iš Pagerniavo k., Barti-
ninkų val. Vilkaviško ap., ir gy-
veno Čikagoje, 7231 So. Champ-
lain Ave.
Mardosienė, Stefa, iš Kelmės
Miniotas, Jonas
Navickas, Feliksas, iš Girės k.,
Luokės val.
Oškinienė-Buragaitė, Leokadi-
ja, ir jos sesuo Kunigienė (Ku-
nigas), Marcelė
Ostrožlienė-Slavickaitė, Magda-
lena, jos sesuo Anelė, ir bro-
liai Slavickas, Jonas, Juozas ir
Vincas
Partaukas, ar Partauskas, Ig-
nas, Juozas ir Petras, sūn. Petro
ir Onos, iš Kelmės parap. Rasei-
nių ap.
Paškevičius, Jokūbas, sūnus Ka-
zio
Pašukonis, Jonas, sūnus Tomo
kilęs iš Dzūkijos
Racavičius, Pranas, ir jo sūnus
Benius ir Ignacas
Samoška, Antanas, sūnus Motie-
jaus
Simonaitis, Juozas (Jose Simo-
net), statybos technikas ar in-
žinierius, gyvena Kūboje, Hava-
noje
Sinkauskas, Vincas, sūnus Juo-
zo, gimęs Forest City, Pa.
Slavickas, Jonas, Juozas ir Vin-
cas, ir seserys Anelė bei Mag-
dalena Ostrožlienė
Trepnaitis, Jonas
Tumosa, Mykolas, sūnus Myko-
lo, iš Netičkampio k., Marijampolės ap.
Vaitiekūnas, Adolfas
Vaitiekvičienė, teta Vinco Jukne-
vičiaus
Valiūnas, Antanas, sūnus Anta-
no, iš Jodaišių k., Pabiržės val.
Venckutis, Antanas, Eduardas
ir Paulius, gyvena Philadelphi-
joje
Vilimavičius, Jonas, g. 1925 m.
Pivoriškės k., Daugėliško v.,
Švenčionių ap., buvo Vokietijoje
Zaranka, Pranas, sūnus Antano
Žižytė-Lengertaitė, Stasė, iš Žei-
mių k., Ukmergės ap.
Zuzevičius, Antanas, sūn. Anta-
no, gyvena Rockford, Illinois

Ieškomieji arba apie juos ži-
nantieji maloniai prašomi atsi-
liepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

REAL ESTATE

OUR LADY OF REFUGE
PARISH

8 rooms, 2 baths, near Catholic
institution, plot 165x16. Sacri-
fice \$11,500. Must be seen.

LU 4-7641

ST. AUGUSTINE PARISH

LARCHMONT, N. Y. — Beautiful,
private dead end Street "Sound
View" goes with this 3 bedroom, 3
baths, brick & stucco, 10 year old,
extras include screened pocket wall
to wall carpet, air conditioned, dish-
washer, model kitchen, \$28,000.
TE 4-4433

NEW MODEL HOMES
VISIT or WRITE for BROCHURE
ALLIED HOMES
20 FOOTER . . . 1 FAMILY
ONLY \$20,490

Jackson Heights' first & largest builder
brings you this newest concept in luxury
living. 6 1/2 spacious rooms, 3 bedrooms,
1 1/2 Hollywood baths (with ceramic stall
showers), scientific kitchen, hot water
heat, brass plumbing, full basement, full
front porch, garage, double hung steel
windows, plus many other exclusive
extras. Limited few ready for immediate
occupancy. Furnished model: 75th St.,
cor. 31st Ave., Jackson Heights.
Telephone HI 6-5500.

HOLY ROSARY PARISH
IN ROOSEVELT, L. I.

4 Rooms Bungalow with Porch
Stoker Radiator Heat. Partly Fin-
ished Basement. Suitable. Elderly
FR 8-4475

Couple or small family. Price \$8,100

OUR LADY OF
ASSUMPTION PARISH
IN COPIAGUE, L. I.

Fieldstone Cape Cod, 4 bedrooms,
120 x 100 Lot. Sacrifice \$13,495
65 Maple Ct., Copiague, L. I.
AM 4-2294

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS

3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS:
APplegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI - FI FONOGRAFAI,
- IGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKISKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ANTENOS, BATERIJOS, radio ir T.V. LEMPOS

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas
prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak.
Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI

FUNERAL HOME
LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.

Maloniai patarnauja lietuviams naujai įrūšiose patalpose
prieinama kaina

Tel. CHapel 6-1377

Republic
Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, deg-
tinių, konjakų, midų šventėms bei
kitoms progoms

EVERgreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS
savininkas

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas
naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar iš-
nuomojant butus, įvairiausiais ap-
draudos reikalais, federalinių ir val-
stybinių taksų (Income Tax) užpildyti,
pirkimui piniginių perlaidų (Mo-
ney Orders).

Kreiptis

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Siokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, salė vestuvėms,
parengimams, susirin-
kimams, etc.

1883 MADISON ST.

BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

Kan J. Končius
Balfo pirmininkas gegužės 23, penktadienį, 7:30 v.v. Angelų Karalienės parapijos salėje. Bus rodomi vaizdai iš ateitininkų istorijos ir aptariamai organizaciniai reikalai.

Romas Kežys
New Yorko skautų turtininkas, gegužės 10-11 d.d. dalyvavo Akademinių Skautų Sąjungos suvažiavime Urbanoje, Ill.

Akademinis Skautų Sąjūdis
paskyrė po 200 dol. pragyvenimo išlaidoms kiekvienam A. S.S. nariui, kuris šią vasarą lankys lituanistikos kursus Fordhamo universitete.

Aidai žurnalo
gegužės numeris šią savaitę bus atspausdintas ir išsiuntinamas skaitytojams.

Baigiamas statyti Dariaus Girėno paminklas

Lituanica aikštėje paminklo statybos darbai vyksta pilnu tempu. Gegužės 7 buvo numatytos specialios iškilmės — dokumentų įmūrijimas, bet dėl blogo oro atidėta kitai dienai, gegužės 8.

12 valandą išsiriavo gausus būrys lietuvių su Amerikos ir Lietuvos vėliavomis. Kalbas pasakė adv. St. Bredes, Bronė Spūdienė, Juozas Tyšliava, Bill Veltan-Osipauskas ir Sophia Petkus. Po kalbų Bronė Spūdienė į paminklo pamatus įdėjo tvirtą metalinę dėžę, kurioje yra lietuviškų spalvų juostelė, aukotojų sąrašai ir trumpa paminklo statybos istorija. Tuo metu į iškilmes atsilankė kun. dr. Stasys Valiūšaitis ir pasakė gražią kalbą. Pabaigoje visi bendrai nufotografavo. Iškilmių programai vadovavo statybos komiteto pirmininkas Jonas Šaltis.

Dabar komitetas rūpinasi laukinių bronzinių reljefais, kurie dar nepagaminti.

Pranešimas

Pasaulio Liet. Bendruomenės Seimo Organizacinis Komitetas, vykdydamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo laikinąją konstituciją, kviečia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą pirmosios sesijos š.m. rugpjūčio 29 dieną 10 val. rytą New York Statler viešbučio patalpose.
New Yorkas. 1958, 5.15.
(Pas) Prel. Jonas Balkūnas
Org. Komiteto Pirmininkas
(Pas) Vytautas Vaitiekūnas
Sekretorius

Ateitininkų sendraugių
susirinkimas bus gegužės 23, penktadienį, 7:30 v.v. Angelų Karalienės parapijos salėje. Bus rodomi vaizdai iš ateitininkų istorijos ir aptariamai organizaciniai reikalai.

Care paketų organizacija
pradėjusi veikti prieš dvyliką su puse metų šalpai jau yra išleidusi 135 mil. dolerių. New Yorko valstybėje surinkta 33 milijonai, New Yorko mieste — 10 mil. Vienas iš Care direktorių yra ir kan. J. Končius Balfo pirmininkas.

Vagos leidykla,
vadovaujama D. Peniko, šiomis dienomis knygų rinkon atiduoda Kazio Plačeno romaną "Pukim ant kelių..." Idomiai parašytas romanas vaizduoja kun. Antano Starzdo gyvenimą ir ano meto baudžiavą Lietuvoje.

Joninės
nuotaikingas muzikos, šokio ir dainos vakalas — statomas gegužės 25, sekmadienį, Schwa-ben Hall Brooklyne. Vakalas vaizduoja jaunimo pasilinkiminių Lietuvoje. Gausu komiškų situacijų, kai puskvairis ir apsilėidęs bernas, gudraus piršlio padedamas, bando gauti turtin-gos ir gražios ūkininkaitės ranką. Vakalo specialiai šiam pa-statymui parašė A. Merkeli. Dainas išpildys Operetės choras, vadovaujamas muz. M. Cibo, taut. šokių — J. Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė, pagrindines roles atliks Bro-oklyno vaidintojų trupė: Vl. Va-silauskas, L. Kašubaitė, J. La-purka, V. Gintautaitė, L. Karma-zinas, B. Mecežinskaitė, P. Ne-krošius ir R. Kežys. Visą vakalą režisuoja akt. V. Žukauskas.

Naujas Darbininko prenumera-torius

Džiaugiuos, kad randu lietu-vį, kuriam dar mielas lietuviš-kas laikraštis. Dažnai pasiūlau vienam, kitam, o tavo balsas neuina niekais. Priešasčių ran-dama daug, bet jos visos subirė-tų, jei labiau mums rūpėtų sa-voji spauda ir gimtoji kalba. Aš tikiu, jog šios kolonijos lietu-viai, o taip pat ir jaunosios kar-tos atstovai, supras šį reikalą ir užsisakys lietuvišką — katalikišką laikraštį — Darbininką ar kitą. Ir kaip gražu būtų, kad mūsų kolonija šiuo atveju būtų pranašesnė už kitas. Tad kai į iškilmes atsilankė kun. dr. Stasys Valiūšaitis ir pasakė gražią kalbą. Pabaigoje visi bendrai nufotografavo. Iškilmių programai vadovavo statybos komiteto pirmininkas Jonas Šaltis.

Siomis dienomis Darbininką užsisakė Vincas Kašėta, pavyz-dingas Sopuolingosios Dievo Mo-tinos parapijos narys, Kearny, N.J. ilgametis šv. Vardo draugi-jos narys ir Liet. Pol. Klubu na-rys ir bendrai susipratęs lietu-vis. Liaukiamie ir kitu, kurie pa-sektų V. Kašėta.

J.M.

ISPANIJOS princas Don Juan Carlos su savo tėvu aplankė ispanų skyrių pramonės parodoje New Yorke.

JULIJOS RAJAUSKAITĖS KONCERTAS BUVO STAIGMENA

Gegužės 11 Town Hall įvykęs pianistės Julijos Rajauskaitės koncertas sukėlė daug susidomėjimo. Klausytojų susirinko gana daug. Pianistė programą pradėjo Bacho-Siloti vargonų prelūdų, iš karto savo meniškų skambinimu nuteikdama klausytojus. Gilūs ir kupini šilumos piano garsai sudarė vargonų muzikai artimą nuotaiką.

Retai girdimas 32 Beethoveno variacijos pianistė išjudino į gyvesnę slinkti ir platesniui bei galingesniui tonų išsivystymą. Po to sekė Čiurlionio lyriškas prelūdų leido pianistei kiek atsi-kvėpti. Banaicio gi kūriny pas-reikalavo iš pianistės vėl dides-nės įtampos, o iš klausytojų — gilesnio dėmesio, nes vakalas naujoviškos krypties ir techniškai sunkokas. Pirmoji dalis baig-ta Chopino Prelūdų, Mazurka ir Scherzo op. 31, be kurio re-tas koncertas apsieina. Čia pia-nistė plačiai žaidė klausytojų jausmais. Čia vietomis buvo triukšmingos nuotaikos, pripil-džiusios salės visus kampus, ir greta girdėjosi malonios ir švelnios melodijos.

Antroji dalis buvo pradėta Debussy Katedros varpais, kur buvo vykusi pavaizduota var-pų skambėjimas. Po to sekė Liszto Sonata B min. Tai buvo pagrindinis ir didžiausias pro-

gramos vakalas, kuris iš kiek-vieno pianisto pareikalauja di-delės įtampos ir technikos. Pas-kutinis kūriny buvo visų pianis-tų "arkliukas" — Paganini-Lis-zt Campanella. Po to susirinku-sieji savo plojimai iškvietė pia-nistę busi, ir ji keletą dalykų paskambino virš programos. Pianistė buvo apdovano-ta gėlėmis.

Buvęs koncerte New York Times korespondentas Edward Downes parašė ilgą recenziją. Jis rašė, kad pasirodžiusi scenoje pianistė atrodė smulkutė, bet kai pradėjo skambinti "Beethoven Thirty-two Variations and Chopins B flat minor Scherzo, op 31, "she made the piano thunder and boom in a way that would have done credit to a man four times her height. Furthermore, her big tone in these works was splendidly warm and rich. Miss Rajauskas has approached the Liszt B minor Sonata, and almost every work on her program, from what seemed a broadly subjective point of view... Yet with all her unevenness, Miss Rajauskas has strong gifts that will be watched with interest."

Susilaukti tokių New York Times korespondentų pareiški-mų nėra taip paprasta; tai rodo pianistės meninį pajėgumą.

Fordhamo lituanistikos kursai

Institutas savo vasaros semes-tro programa taiko lietuviškai studentijai, lietuviškų vienuo-lių, vienuolių seselėms, bro-liams, kunigams ir visiems no-rintiems giliau pažinti lietuvių kalbą, literatūrą, istoriją ir k.

Šių metų vasaros semestre nu-matyta dešimt kursų: trys kur-sai lietuvių kalbos (pradedan-tiems, pažengusiems ir aukštes-

nis), lietuvių tautosakos, litera-tūros, Lietuvos istorijos, lietuvių kultūros istorijos, lietuvių kal-bos istorijos, lietuvių kalbos se-minaras ir specialus kursas apie Vinčą Krėvę. Už kiekvieną kur-są du kreditai, bet vasaros se-mestre galima įsigyti nedau-giau šešių kreditų. Leidžiama užsirašyti ir vienam kursui. Pri-imami ir laisvi klausytojai, tik jie kreditų negauna.

Antanas Salys, Pennsylvani-jos universiteto prof. skai-tys trumpą lietuvių kalbos isto-rijos kursą. Šis kursas prijungia-mas prie aukštesnio lietuvių kal-bos kurso. Prof. A. Salys skai-tys savo paskaitas liepos 11, 12, 18 ir 19 dd. (penktadieniais ir šeštadieniais ryte). Norintieji gal užsirašyti tik šiam vienam kur-sui (be kreditų).

Šiais metais vasaros semes-tre dėstys: prof. J. Brazaitis, prof. A. Vasys, lekt. dr. Al. Šlepetytė, lekt. St. Barzdukas ir dr. Vl. Vi-liamas.

Stipendijoms užsiregistruoti laikas baigiasi gegužės 30. Va-saros semestro pradžia liepos 7, bet užsiregistruoti reikia iš anksto. Jau dabar laikas užsire-gistruoti.

Norintieji gauti lituanistikos katalogą, tesikreipia šiuo adre-su: Fordham University, Box 566, New York 58, N.Y. arba skambinti FO 7-5400, ext. 218.

Išnuomojamas kambarys su visais patogumais III aukšte 414 So. 5th St. Brooklyne pas Mrs. Dome.

BOSTONO ŽINIOS

Atvyko Bostonian
Kun. Pr. Virmauskio pakvies-ti ir jam sudarius reikiamus do-kumentus, gegužės 11 iš Argen-tinos į Bostoną atvyko inž. P. Bielskus su žmona ir dviem stu-numis. Svečius sutikti iš Chica-go buvo atvykęs Bielskienės bro-lis kun. Anatolius Stanevičius.

Novenos pamaldos
Šv. Petro parapijos bažnyčioje novena į Šv. Dvasią prasidė-jo gegužės 16 d. 7:30 val. vak. Pamaldos būna vakarais kartu su gegužinėm pamaldom.

Krikštai
Šv. Petro parapijos bažnyčioje gegužės 10 pakrikštyti: Vytauto Levecko ir Teresės Paplauskaitės-Levieckienės sū-nus Edmundo ir Dariaus var-dais Tėvai gyvena 6 De Wolf St., Dorchester, Mass.

Kazimiero Baltos ir Danutės Lengvytės-Baltienės sūnus An-driaus ir Antano vardais. Tėvai gyvena 171 M St., So Boston, Mass.

Gegužės 11 pakrikštyti: Jurgio Currier ir Virginijos Kulpinaitės-Currier sūnus Mor-kaus ir Antano vardais. Tėvai gyvena 91 Clifton St., Dorches-ter, Mass.

Jono Gendrolio ir Elzbietos McColgan sūnus Juozo ir Myko-lo vardais. Tėvai gyvena 72 Fuller St., Dorchester, Mass.

Vedė
Gegužės 10 šv. Petro parapi-jos bažnyčioje moterystės sakra-mentą priėmė William Munn su Eleonaora Kleinotaite.

IESKOMI
Jonas Maila (s. Jono),
Ona Mailaitė (d. Jono) ir
Aldona Mailaitė, (d. Jono),
ankščiau gyvenę Griškabūdžio m., Šakių ap.,
Albinas Gustainis (s. Antano),
gyvenęs Bliuviškių km., Griška-būdžio v.,
Antanas Štasaitis (s. Vinco),
gyvenęs Voniškių km., Plokš-čių v., Šakių ap.,
Ieško jų giminės iš Lietuvos.
Atsiliepti arba pranešti adresu:

Rev. T. Palis
P.O. Box 66
San Lorenzo, Calif.

Išnuomojamas
atskiras kambarys netoli par-ko, Woodhavene, su ar be baldų; naudotis bendra virtuve ir vo-nia.
Skambinti vakarais VI 6-1456

**William J. Drake-
Dragūnas**
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAmAica 6-7272

Posto vedėjas
A. Visminas

NIDA

geriausia ir gražiausia vasar-vietė Cape Cod.

Ten atviras Atlantas su vi-suomet šiltu Golfo srovės van-deniu.

Ten sausas, gražiam pušy-ne naujos vilos su patogiai į-rengtais kambariais.

Ten puikus lietuviškas maistas — kas kiek nori ir ko tik no-ri.

Ten kaip ranka pasiekti Hy-annis miestas su visais moder-naus kurorto įrengimais.

Važiuoti traukinių, autobu-sais arba skristi lėktuvu į Hy-annis, o iš ten į Nidą tik dvi mylios taksi.

Vasarvietė veikia nuo bir-želio 1 iki rugsėjo 30 d.
Užsakymai siunčiami:

Valerija Norvaišienė
West Hyannisport, P.O. Box 367
Cape Cod, Mass.
Tel. Hyannis — Spring 5-3987
Boston — Avenue 8-8079

BOSTON, MASS.

BARASEVICIUS ir SCNUS FUNERAL HOME

254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANDrew 8-2590

Waitkus FUNERAL HOME

197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia ser-menims dykai. Aptarnauja Cam-bridge ir Bostono kolonijas že-miausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS)

Graborius-Balsamuotojas
MODERNISKA KOPLYCIA

423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS)

FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas

660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

J. B. Shalins-Šalinskas

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteiktam garbingas laidotuves.
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. Virginia 7-4499

EVERgreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

SCHWABEN HALL
474 Knickerbocker Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Š. M. GEGUŽES 25 D., SEKMADIENĮ,
rengiamas metinis

OPERETĖS CHORO KONCERTAS-VAKARAS

PROGRAMOJE:

I. A. Merkeli "JAUNIMELIS",
1 veism. kaimo buities dainų ir šokių pynė.

Talkininkauja:

Tautinių Šokių Grupė, vad. J. Matulaitienės ir
Brooklyno Vaidintojų Trupė, vad. V. Žukausko.

II. Koncertinė dalis.

Atlieka Operetės choras, vad. M. Cibo.

Po programos šokiai.

Pradžią 5 val. po pietų

Įėjimas 2 dol. Moksleiviams—1 dol.

LIETUVOS ATSIMINIMU
RADIO VAJANDA JAU 16 TUS ME-TIS SKRIEJA PAS KIEKVIENĄ LIETUVI DIDŽIOJO NEW-YORKO N.J. IR CONN. APYLINKĖJE KU-RIS IEŠKO ATSIGAIVINIMO LIETUVISKAME ŽODYJE IR DAINOJE.
DABAR
NAUJU LAIKU
ŠEŠTADIENIAIS
NUO 4:00 IR 5:00
STOTIS **WEVD** (1330 KIL, IR 97.9 MEG. FM)
DIREKTORIUS — JOKUBAS J.
STUKAS
1261 WHITE ST.
HILLSIDE N.J.
WA 6-3325